

Tori valla aukodanikud on Vilja Alamaa ja Argo Juske, aasta tegija on Mariann Pärnoja

Volikogu kinnitas 19. oktoobri istungil valla aukodanikud ja aasta tegija. Tori valla aukodaniku tiitli said Vilja Alamaa ja Argo Juske, aasta tegija nimetuse pälvis Mariann Pärnoja.

Vilja Alamaa nime teavad Are piirkonnas kõik, ta on olnud kohalikus elus kaasa rääkimisel aktiivne juba kümneid aastaid. Vilja on olnud vallavolikogu liige nii enne kui pärast haldusreformi ning osaleb praeguse volikogu kultuurikomisjonis.

Vilja on tegutsenud vabatahtlikuna ning alates 2013. aastast on ta ka Are piirkonna kultuurielu hing. Are huvikeskusesse sisse astudes tunneb iga külaline, et ta on sinna väga oodatud, seejuures pole vahet, kas tulija on täiskasvanu või koolilaps. Kõiki tervitatakse rõõmsalt nimepidi ja kõigi jaoks leitakse aega.

Peale kultuurireformi ulatub Vilja entusiasm Are piirkonnast kaugemalegi – tema eestvedamisel

on elavnenud Tammiste, Eametsa ja Kilksama kogukonnad ning kultuurielu. Kõige selle kõrvalt leiab Vilja aega kaasa lüüa mitmetulundusühingutes Hoolivad Südamed ja Are Sõbrad ning valla heakorrakonkursside žürii töös.

„Nii uhke tunne on kuuluda meie aukodanike seltskonda,“ sõnas Vilja. Ta tunnistas, et kui volikogu esimees teda telefonitsi õnnitles, oli üllatus ja imestus suur. „Mulle on sestpeale nii palju õnnesoove ja häid sõnu öeldud, et lõpuks hakkasin uskuma ja aru saama, et minu tööd on hinnatud ja vajatud,“ lisas Vilja. „Armastan oma kodukanti ja püüan teha nii, et siin oleks kõigil vahva ja tore olla.“

Argo Juske on olnud aastaid Tori rahvamaja juhataja. Tänu temale ulatub Tori rahvamaja vana magasiida ruumidest palju kaugemale – näiteks rappa, põrgusse, parki, kirikusse, muuseumisse ja puukuuri. Peale kultuurireformi said tema eestvedamisel uue kuue nii Sindi linna sünnipäev kui mitmed teised Sindi sündmused, näiteks filmiööd ja muinastulede ööd. Argol on hea silm erinevate esinemispaikade leidmisel ja kasutuselevõtmisel. Tori valla kultuurikeskuse kultuurikorraldaja töö kõrvalt tegeleb Argo ka ruumide dekoreerimisega. Tema kujundatud ruumid on saanud omamoodi kaubamärgiks kogu Tori valla sündmustele, kuid tuntust on ta sellega kogunud märksa kaugemalgi.

Argo ideede ühiseks jooneks nii sündmuste korraldamisel kui ruumide dekoreerimisel on piiride puudumine ja eripäraste lahenduste leidmine. Argo tegutsemise mitmepalgelisust ja loomingut on jätkunud kõigisse piirkondadesse ja väga erinevatele sündmustele.

Paljud inimesed nii Eestist kui kaugemalt on tunnustanud Tori miljööd ja kohalike koostegemise aktiivsust. Suuresti on see Argo teene. Tema tegevus on kaasa aidanud Tori valla positiivse maine kujundamisele ja toonud vallale tuntust. „Tore, kui märgatakse ja tunnustatakse,“ sõnas Argo. Tema legi tuli volikogu esimehe õnnitluskõne üllatusena. „Vapimärk on meil ilus!“ jätkus tal kiidusõnu ka valla kõrgeimale autasule.

Vilja Alamaa

Foto: Varje Härm

Argo Juske

Foto: Varje Härm

Mariann Pärnoja on 12. augustil Toris peetud Tori valla tantsupeo Põrgu Wärk lavastaja. Tantsupidu tõi kokku ligi 300 tantsijat nii Tori vallast kui kaugemalt ning oli suur õnnestumine. Pidulavastustas legendidest, lugudest ja pajatustest, mis on Tori kandi ajaloo seotud. Marianni panus on seda märkimisväärselt, et see oli tema kui lavastaja jaoks esimene nii suur

välipidu – ühtseks tervikuks tuli seada 21 tantsunumbrit koos vahetavate ja üleminekutega. Publiku kiituse pälvis elava muusika kasutamine. Lisaks oli Marianni jaoks märgiline, et esimest korda jõudis suurele lavale tema enda loodud tants.

Tori vallavalitsus omistas Mariannile ka Tori valla aasta kultuuriedendaja tiitli.

Koostanud Piia Salundi
ja Kati Saagim

Tori vald alustab kriisivalmiduse koolitustega kogukondadele. Loe lk 3

Foto: pixabay.com

Vallavalitsus andis välja tänavused aunimetused. Loe lk 5

Foto: pixabay.com

Sindi gümnaasiumis tähistati õiglase kaubanduse kuud. Loe koolide tegemistest lk 7-8

Foto: Sindi gümnaasium

Laululapsed kogunesid valla II mudilaste laulupäevale. Loe lk 8

Foto: Aina Alunurm

Uuenenud Sindi seltsimaja on avatud. Pildil vallavanem Lauri Luur, volikogu esimees Jana Malõh ja Tori valla kultuurikeskuse juht Ants Välimäe. Loe lk 9

Foto: Varje Härm

Mariann Pärnoja

Foto: Ülo Soomets

VOLIKOGU ISTUNGIL

16. novembril

- Infopunkt: piirkonnapolitseinik Piret Dreimanni ülevaade politsei tegevusest Tori vallas.
- Infopunkt: vallavanem Lauri Luuri ülevaade kriisivalmidusest ja elanikkonnakaitse tegevustest Tori vallas.
- Muudeti Sindi gümnaasiumi põhimäärust.
- Kiideti heaks aktsiaseltsi Pärnu Vesi ja osaühingu Sindi Vesi ühinemine.
- Võeti vastu Tammiste külas Rail Baltica infrastruktuuri Pärnu piirkonna hoolduskeskuse ja kaubaterminali detailplaneering. Detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne kiideti heaks.
- Otsustati omandada tasuta Selja külas asuv Murru tee T5 katastriüksus. Katastriüksus omandatakse vallaelanike huvides, et määrata Murru tee teravikteena kohalikuks teeks.
- Otsustati omandada tasuta Kõrsa külas asuvate Sindi tee 4, Sindi tee 6 ja Viira kinnistute detailplaneeringu alusel moodustatavad kinnistud koos kinnistul paiknevate, detailplaneeringu kohaselt väljaehitatud rajatistega.
- Otsustati omandada tasuta Eametsa külas asuva Uue-Pedi kinnistu detailplaneeringu alusel moodustatav ligikaudu 2541 m² suurune teemaa kinnistu koos sellel paiknevate detailplaneeringu kohaselt väljaehitatud rajatistega.
- Otsustati omandada tasuta Eametsa külas asuvad kinnistud koos nendel paiknevate rajatistega.
- Nõustuti Kilksama liivakarjääri maa-vara kaevandamise keskkonnanõu taotlusega tingimisel, et kaevandamisloa andmisel sätestatakse vajalikud meetmed käesolevas otsuses toodud häiringeriikliku takistamiseks või leevendamiseks.
- Nõustuti Elbu IV turbatootmisala keskkonnakaitseloa muutmistaotlusega.
- Tori valla aastapäeva ürituse arutelu.

Volikogu istungite protokollide ja vastuvõetud õigusaktidega saab tutvuda valla kodulehel www.torivald.ee.

VALLAVALITSUSE ISTUNGITEL

3. oktoobril – 25. oktoobril

- Kinnitati riigihanke „Saali tekstiilide soetamine Sindi seltsimajale“ tulemused. Lükati tagasi osaühingu DELTA pakkumus hanke 2. osale, kuna pakkumuse maht ei vastanud hanke alusdokumendile. Kinnitati edukaks:
 - hanke osale 1 (lava kardinad) osaühingu HPTEX esitatud pakkumus maksumusega 9224 eurot (lisandub käibemaks);
 - hanke osale 2 (saali kardinad) osaühingu Aastakäik esitatud pakkumus maksumusega 25 704,80 eurot (lisandub km).
- Otsustati korraldada liht-hankemenetlusega riigihange „Sindi seltsimaja koristusteenus“ ja kinnitati riigihanke alusdokumendid.
- Tammistes asuva Kellukese tee bussipeatuse ümberehitustöödeks sõlmiti leping aktsiaseltsiga TREF Nord. Tööde maksumus on 34 710,72 eurot (lisandub km) ja tähtaeg kaks kuud lepingu sõlmimisest.
- Nõustuti osaühinguga ATEMO Sindi kärestiku I etapi väljaehitamiseks sõlmitud lepingu maksumuse suurendamisega summas 26 082,45 eurot (lisandub km).
- Tunnistati nurjunuks Sindi Ringi tn 1 asuva hoone I korruse ruumide kasutusse andmiseks korraldatud avalik enampakkumine.
- Otsustati võõrandada elektroonilisel enampakkumisel viis Tori vallale kuuluvat sõidukit.
- Tunnistati nurjunuks Sauga alevikus Tehnika tn 4 kinnistu hoonestusõigusega koormamiseks läbi viidud eel-läbirääkimistega pakkumine. Otsustati korraldada uus eel-läbirääkimistega pakkumine ja kinnitati lisatingimused.
- Nõustuti Kilksama külas asuvate Vana-Männiku tee, Vana-Männiku tee L1, Vana-Männiku tee L2, Vana-Männiku tee L3, Vana-Männiku tee L4 ja Vana-Männiku tee L5 katastriüksuste liitmisega.
- Nõustuti Kilksama külas asuvate Ida tee L1, Ida tee L2, Ida tee L4 ja Ida põik L1 katastriüksuste liitmisega.
- Otsustati anda otsustuskorras osaühingule Nurme Teedehitus kasutusse vallale kuuluvad, Kilksama külas asuvad Veermiku tee 6, Veermiku tee 8, Veermiku tee 10 ja Veermiku tee 12 kinnistud kogumaksumusega 1200 eurot aastas.
- Nõustuti Eametsa külas asuva Selja-Põnga, Selja ja Sepa tee L2 katastriüksuste vaheliste piiride muutmiseks.
- Nõustuti Kurena külas Soo ja Kopra katastriüksuste vahelise piiri muutmiseks.
- Otsustati seada tähtajatu sundvaldus osaühingu Elektrilevi kasuks:
 - Nurme külas asuvatele Tallinn-Pärnu-Ikla tee katastriüksustele elektripaigaldiste rajamiseks;
 - Sindi linnas asuvate Jõe tänava ja Pärnu maantee L3 katastriüksustele elektripaigaldiste rajamiseks.
- Pikendati 2023. a hajaasutuse programmi tingimuste tähtaega 18-l toetuse saajal.
- Kinnitati kahe 2023. a hajaasutuse programmist rahastatud projekti lõpparuanne ja otsustati toetus välja maksta.
- Anti projekteerimistingimused:
 - Lepplaane külas Nurmesalu kinnistule elamu ehitamiseks;
 - Tammiste külas Pilliroo tn 9 kinnistule elamu ehitamiseks.
- Anti ehitusluba:

- Kõrsa külas Matsimõisa kinnistule suurkaevu rajamiseks;
 - Tammiste külas Männimetsa tee 20 kinnistule üksiklamu ehitamiseks;
 - Nurme külas Pakksetehhi kinnistule tootmishoone ja PVC-halli püstitamiseks;
 - Sauga alevikus Selja tee 17 kinnistule päikesepargi püstitamiseks.
 - Murru külas Tehvri kinnistule abihoone püstitamiseks;
 - Selja külas Nuudi kinnistule suurkaevu rajamiseks;
 - Kilksama külas Raadiku kinnistule suurkaevu rajamiseks;
 - Kildemaa külas Niidaste kinnistule suurkaevu rajamiseks;
 - Urge külas Põlendiku tee 2 kinnistule suurkaevu rajamiseks;
 - Kuiaru külas Hansumäe kinnistule suurkaevu rajamiseks;
 - Rütavere külas Svinksi kinnistule suurkaevu rajamiseks;
 - Rütavere külas Kalda kinnistule suurkaevu rajamiseks;
 - Tammiste külas Uuemetsa tee kinnistule väljõusaali ja puhkeala püstitamiseks.
- Kinnitati kolme 2023. a korteriühistute toetuse programmist rahastatud projekti lõpparuanne ja otsustati toetus välja maksta.
 - Otsustati muuta ühe restau-reerimistöö teostamise tähtaega seoses teenuse osutaja ajagraafikuga.
 - Pärnu linna piiril paikneva kinnistu omanik on pöördunud vallavalitsuse poole, kuna temale kuuluval kinnistul on toimunud siiani linnaliinibusside ümberpööramine ja parkimine ning kodanik ei soovi selle jätkumist. Otsustati leida busside ümberpöör-

ramise kohale ajutine lahendus.

- Anti välja aunimetused: Tori valla aasta sotsiaalvaldkonna edendaja, Tori valla aasta kultuuriedendaja, Tori valla aasta spordiedendaja, Tori valla aasta sportlane. Tori valla aasta noore tunnustamisettepanekute tähtaega pikendati.
- Kinnitati järgmiste Tori valla haridusametuste hoolekogude koosseisud 2023/24. õppeaastal: Tori lasteaed, Sindi lasteaed, Jänesselja lasteaed, Tammiste lasteaed-algkool, Tori põhikool ja Sauga põhikool.
- Otsustati rahastada nelja lapse lapsehoiuteenuse kohastu, kes ei ole saanud kohta lasteaia.
- Otsustati tagastada septembriku eest 10 lapsevanemale Pärnu Raja lasteaia kohatasu soodustust.
- Määrati 242-le Tori valla noorele huvihariduse ja -tegevuse toetust, kokku 58 808,45 eurot.
- Anti luba MTÜ-le Pärnu JK Poseidon noorte jalgpallitur-niiri Väikelinna Cup 2023 korraldamiseks Sindis 21.-22. oktoobril.
- Eraldati ühekordset toetust 300 eurot kolmele vabariiklikule.
- Otsustati eraldada reservfondist 1168,92 eurot MTÜ-le Taali Rahva Selts Taali vabariiklike päästjate sõiduki Scania remondikulude katteks.
- Volitati sotsiaaltöö spetsialisti Tori vallavalitsuse esindajana täitma täisealise isiku eestkostja ülesandeid.
- Kehtestati alates 1. oktoobrist Tori alevikus Kalda 2 asuva sotsiaalmaja eluruumi üürihinnaks 2 eurot/m².

Vallavalitsuse istungite protokollide ja vastuvõetud õigusaktidega saab tutvuda valla kodulehel www.torivald.ee.

Mis on Tori valla aasta tegu 2023?

Tori vallavalitsus kutsub kõiki elanikke ja valla sõpru 2023. aastale tagasi vaatama ning kaasa mõtlema, et selgitada välja sündmus, ettevõtmine või saavutus, mis võiks tänavu pälvida Tori valla aasta teo tiitli.

Esita hiljemalt **6. detsembriks** nominent (või nominendid), mis hakkab rahvahääletusel kandideerima Tori valla aasta teo tiitlile!

Kõik pakkumised lähevad rahvahääletusele alates **12. detsembri** ja võitja kuulutame välja selle aasta viimasel nädalal!

Nominente saab esitada valla kodulehel www.torivald.ee.

Täname kõiki osalejaid!

Via Baltica Sauga-Pärnu 2+2 teelõigu ehitamisele eelnevad raietööd

KATI SAAGIM
KOMMUNIKATSIOONINÕUNIK

Oktoobri lõpus alustati Via Baltica Sauga-Pärnu lõigu neljarealist ehitamise ettevalmistustöödega, mis hõlmavad ka ehitusele ette jääva võsa ja puude eemaldamist.

Ehitajate tee poolsest küljest on nüüdseks enamik puid maha võetud ja tee jaoks alustatud ka pinnase koorimisega. Puid on kavas maha võtta ka Tallinna maantee lennujaama poolse küljel, kuid ehitaja sõnutsi jõuavad nad selleni uue aasta alguses. Pärnu maantee ääres olevate eramajade ees lähevad raiumisele puud, mis on sisse-

sõitude läheduses.

Ehitaja sõnutsi on Sauga aleviku sissesõidust kuni Salu bussipeatuseni kavas maha võtta umbes 20 puud. Uue aasta alguses eemaldamisele minevad puud märgib ehitaja novembrikuu jooksul punase ristiga.

Suuremaid töid, mis liiklejaid ja kohalikke elanikke oluliselt mõjutaks, ehitajal sel aastal plaanis ei ole.

Sauga-Pärnu 2+2 teelõik peaks valmima 2025. aasta augustis-septembris. Töid teeb aktsiaselts TREF Nord ja omanikujärelevalvet osaühing SWECO Eesti. Objekti kogumaksumus on 13,3 miljonit eurot, millele lisandub käibemaks.

Ootame osalejaid heakorrakonkursile „Talvemeeleolu“

Tori vald korraldab ka tänavu heakorrakonkursi, kus hinnatakse õnnestunud jõulumeeleolu loomist. Mõõdunud aastal osales seitse kaunist ehitatud hoonet, sel aastal ootame suuremat osavõttu. Konkursil osalemiseks tuleb esitada taotlus aadressile konkurss@torivald.ee **15. detsembriks**.

Vallavalitsuse žürii külastab hindamiseks kandidaatide aed-sid ja õuealasid, parimaid autasustatakse tänukirja ja rahalise preemiaga. Võitja preemia on 1000 eurot.

Konkurss „Talvemeeleolu“ on ellu kutsustud selleks, et innustada kodanikke ja ettevõtteid ehitada hoonete fassaade, aknaid ja hoove, andmaks panus püha-

demeleolu loomisele oma kodukohas.

Kandidaate saab esitada neljas kategoorias:

- 1) pereelamud tiheasustuses;
- 2) maakodud, suvilad või talud hajaasustuses;
- 3) korter- või ridaelamud (kaks ja enam korterit);
- 4) ühiskondlikud-, äri- ja tootmisobjektid.

Taotlus peab sisaldama kandidaadi kinnistu aadressi, esitaja nime ja kontaktandmeid, konkursi kategooriat ja ettepaneku lühipõhjendust. Juhul, kui esitaja ei ole kinnistu omanik, tuleb lisada kinnistu omaniku nimi ja kontaktandmed ning tema nõusolek konkursil osalemiseks.

Sindis ennistati Eesti puitarhitektuuri pärl

PIIA SALUNDI
TEABESPETSIALIST

Sindis on lõpule viidud Pärnu maantee 51 asuva muinsuskaitsealuse hoone rekonstrueerimine. Tegu on Eesti puitarhitektuuri ajaloos tähelepanuväärse kohal oleva hoonega, mille sarnaseid mujalt linnadest teada ei ole.

Sindi vabrikuhoonestuse vanimast kihistusest pärinev hoone ehitati 1830.–1860. aasta vahel – 1864. aastal koostatud Sindi vabriku territooriumi plaanil on see juba olemas. Seega on Pärnu mnt 51 asuv hoone Sindi üks vanimaid maju, mis viimati oli kasutusel korteritena. Kuigi pikalt tühjal seisnud ja märkimisväärselt lagunenu, oli hoone säilitanud oma algupärase ilme – puudus vaid kaguküljes asunud veranda. Muinsuskaitseamet hindas ehitist üheks Sindi töölisasula ehituspärandi esinduslikumaks hooneks, 1998. aastal võeti maja muinsuskaitse alla. Klassitsistliku fassaadilahendusega puithoone moodustab koos Pärnu mnt 53 asuva kunagise ametnike seltsi „Harmonie” hoonena (uuesti üles ehitatud 2003. aastal) arhitektuurilise terviku.

Restauereerimisel oli eesmärk säilitada võimalikult palju algupäraseid hooneosi ja detaile, et

Väärikas hoone on taas saanud Sindi ehteks

Hoone seisukord oli enne rekonstrueerimist väga vilets

Fotod: Piia Salundi

säilitada hoone autentsus ja väärtus. Aasta aega kestnud tööde käigus paigaldati uus katus, maja soojustati, ühendati ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga, viidi üle maaküttele, ehitati välja sanitaarsõlmed ja ventilatsiooni-

süsteem ning tehti palju muid töid. Rajada tuli uus vundament ja kogu hoonet mitukümmend sentimeetrit tõsta. Kõik see oli objektiga tegelenud ehitajale, osauhingule Viimistlus ja Ehitus, parajalt suur väljakutse.

„Peame kindlasti ehitajat kiitma ja tänama väga põhjaliku ja asjatundliku töö ning suurepärase koostöö eest!” sõnas vallaarhitekt Helle-Triin Hansumäe. „Arvestades hoone vanust ja selle tehnilist seisukorda enne restauereerimist – mis kohati tundus pöördumatult halb! – on eriti tore, et väärikas hoone sai siiski päästetud,” rõõmustas ta. „Väga oluline ja lausa imeline on see, et saime väga palju originaaldetaile säilitada – nii on tagatud pärandi püsima jäämine ka tulevastele põlvetele.” Vallaarhitekti sõnul on nüüd Sindi linnas ennistatud ajaloopärl, mille üle meil kõigil on põhjust uhkust tunda.

Hoone rekonstrueerimise maksumus oli ligi 719 530 eurot. Hoone rekonstrueeriti KredExi COVID-19 eriolukorras tuleneva korterelamute toetuse meetme rahastuse abil (Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus, Meede „20.4.1 Energiatõhususe suurendamine”), projekti toetussumma oli 386 564,99 eurot.

Projekteeris OÜ Hirvesoo Arhitektibüroo, ehitas OÜ Viimistlus ja Ehitus, omanikujärelevalvet tegi AS Infragate Eesti.

Tammiste külas asuvate Kellukese tee 3, 5 ja T1 katastriüksuste detailplaneeringu täiendav avalik väljapanek

Tammiste küla Kellukese tee 3, 5 ja T1 katastriüksuste detailplaneeringu avalik väljapanek toimus ajavahemikul 14.03–12.04.2023 ning avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu 19.04.2023 Sauga teenuskeskuses.

Tori vallavalitsus otsustas – selleks, et planeeringule järgnevat hoonete ehitusprojektide koostamine oleks selgem, kiirem ja üheselt mõistetav, tuleb teha planeeringus avalikustamise käigus laekunud ettepanekute põhjal täiendused. Kuna muudatused on olulised, otsustati korraldada uus planeeringu avalikustamine.

Tori vallavalitsus korraldab **Tammiste küla Kellukese tee 3, 5 ja T1 katastriüksuste detailplaneeringu täiendava avaliku väljapaneku** ajavahemikul 15.11–15.12.2023 ning **avaliku väljapaneku tulemuste avaliku arutelu** 20.12.2023 kell 16.00 Sauga teenuskeskuses (Selja tee 1a, Sauga alevik, Tori vald).

Planeeringu lahendusega saab tutvuda www.torivald.ee/tammiste-kula-kellukese-tee-3-5-ja-t1-katastriuksuste-dp ja Sauga teenuskeskuses. **Arvamused ja ettepanekud detailplaneeringu lahenduse kohta palume esitada hiljemalt 15.12.2023 e-kirja teel aadressil tori@torivald.ee või kirjalikult Tori vallavalitsusele (Pärnu mnt 22, Sindi, Tori vald, 86703 Pärnu maakond).**

Varasemast planeeringula-

Illustratsioon: OÜ Hendrikson & Ko

hendusest erinev on liikluskorraldus, muudetud on busside peatumist ja ümberkeeramist kohta. Peatused on viidud Kellukese tee äärest uue, planeeritava tee äärde. Planeeritava tee lõppu on lisatud ümberkeeramise lahendus. Kellukese tee pikendamise seonduvalt on tehtud muudatus kruntimise osas.

Planeeringuala suurusega u 6,4 ha asub Tammiste külas Kellukese tee 3, 5 ja T1 katastriüksustel ehk hõlmab Tammiste lasteaia, sh parkla territooriumi ja selle naaberkinnistut.

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on kavandada Tammiste lasteaia juurde laste- ja algkool-kogukonnakeskuse kompleksi. Kuna selleks on vajalik muuta Kellukese tee 3 katastriüksuse osas Sauga valla üldplaneeringuga määra-

tud maakasutuse juhtotstarve ühiskondliku hoone maa-alaks, on tegemist üldplaneeringut muutuva detailplaneeringuga.

Planeeringulahendusega on kavandatud uue algkool-kogukonnakeskuse hoone rajamine ning selle ühendamine lasteaia. Lisaks on kavandatud planeeritud hoonete funktsioone toetavaid rajatisi nagu staadion, korvpalliväljak, õuesõppeklass jm spordi- ja vabaajarajatised. Detailplaneeringuga määratakse kruntide hoonestusalad ja antakse ehitusõigus. Hoonete suurim lubatud ehitisealune pind on detailplaneeringuga määratud suurem, kui põhijoonisel kujutatud, et võimaldada perspektiivis piirkonna vajadustest ja planeeritud ehitusõigusest lähtuva ehitusõiguse kiiremat elluviimist.

Planeeringuga lahendatakse krundile juurdepääsud ja tehniline taristu. Planeeritud algkool-kogukonnakeskusele on kavandatud juurdepääs Kellukese teelt. Täpsem ristmike asukoht, parkimiskohtade paiknemine ja liikluskorraldus tuleb lahendada eraldi, hoonete ehitusprojektiga. Vajadusel on lubatud olemasolevat tuletõrje veevõtuukoht ümber ehitada maa-aluseks selliselt, et ala oleks võimalik kasutada parklana ja/või rajada olemasolevat ja planeeritavat parklat ühendav juurdepääs. Lubatud on ka edaspidi paigaldada tuletõrjehüdrandid. Planeeringulahendus arvestab kergliiklejatele mugava ja ohutu liikumise tagamise vajadusega ning ette on nähtud Kellukese tee ja Ristsika tee kergliiklusteede sidumise ja pikendamine Kellukese tee ääres.

Kriisi ajal peab igaüks ise hakkama saama

KATI SAAGIM | KOMMUNIKATSIOONINÕUNIK

Mida teha, kui kodus kaob elekter päevadeks, ei ole pikka aega vett ning kodust lahkuda ka ei saa, sest kõik ujutab ja teed on tormimurdu täis? Nendele ja paljudele teistele küsimustele annavad vastuse Tori valla korraldatavad praktilised koolitused, mis on kujundatud vastavalt iga piirkonna omapäradele.

Kriis on ootamatu olukord, milleks keegi pole valmis. Tori vallavanema Lauri Luuri sõnul on kasulik igal isikul, ühistul ja kogukonnal mõelda sellele, kuidas saada iseseisvalt hakkama, kui midagi peaks juhtuma vee, elektri, kütte või mõne muu elulise teenusega. „Ühes võime olla kindlad: kui midagi tõsist peaks juhtuma, siis päästjad, korraldajad ja omavalitsus on hõivatud olukorra lahendamise ja avalike teenuste tagamisega, mistõttu kõigi abivajajateni kohe ei jõuta,” märkis Luur. „Kui aga kõigil on olemas enda kriisiplaan ja -varud, siis ei löö tulevased kriisid meid jalust.”

Päästeameti ennetusbüroo juhataja Tarmo Volteini sõnade järgi saavad need kogukonnad, kes on ettevalmistunud ja kokkuhoidvad, kriisides lihtsamalt hakkama. „Päästjad on ju alati inimese kõrval, kuid kriiside ajal ei jagu päästjaid piisavalt kiiresti igasse külla ja peresse, seepärast on iga inimese kriisiks ettevalmistus kõige olulisem.”

Milline on teie kodune hakkamasaamise varu? Kui kaua te tegelikult ilma kõrvalise abita hakkama saate? Olete oma pere või kellegi teisega mõelnud läbi tegutsemise ohuolukorras?

Kriisi ajal peaksid inimesed olema suutelised saama ise hakkama kuni abi saamiseni ja vajadusel olema valmis ka üksteist aitama. Selle saavutamise on ühiskonna eri osaliste ühine jõupingutus, kus on oluline roll ka kogukondadel.

Viimaste aastate kriisid on näidanud, et abi võivad vajada kõik inimesed, mitte ainult need, keda traditsiooniliselt on haavatavaks peetud. Kogukonnas suudetakse ära tunda oma liikmete vajadused, teatakse, kes on eriti haavatavad ja kellel on võimekus abi osutada. Nii saabki kriisi korral kokku viia abi vajaja ja pakkuja.

Mitme Sindi linna korteriühistu juhatuses kuuluv Elis Vahemets meenutas viimast suuremat kriisi, kui Paikusel lõhkes veetrass, mis varustas Sindi linna. Linna kortermajad olid äkitselt veeta ning abi saamiseks pöördusid inimesed juhatuse poole, kes paraku ei saanud aidata. „See kriis läks meil valuliselt ja pidime hankima nii infot kui vett, enamik lahendas olukorra poest ostetud veega,” rääkis Vahemets, kelle sõnust oli tekkinud kriis äratuseks kogukonnale. Sellele vaata-mata ei tea Vahemetsa hinnangul umbes pooled inimesed, mida kriisiolukorras teha ning jäävad ootama juhiseid kelleltki teiselt.

Inimeste teadlikkuse tõstmiseks hakkab Tori vald korraldama kogukondadele kokkusaamisi oma ala ekspertidega, et inimesed kriisiolukorras paremini toime tuleksid.

Tänu kohtumistele saadud teadmistele oskavad kogukonnad tulevikus kriisiolukorras edukalt toime tulla ning omavad ülevaadet oma ressursidest – mis on juba olemas ning mida oleks vaja juurde. Arutlusele tulevad ka koostööpunktid kohaliku omavalitsuse ja naaberkogukondadega.

Koolitajateks on päästeameti spetsialistid ning kokkusaamisi on plaanis korraldada kevadeni.

Esimene kohtumine toimub juba 4. detsembril kell 17.30-19.00 Sindi seltsimajas, kuhu ootame kõiki Sindi elanikke (kaasa arvatud korteriühistute esindajaid). Lisainfot selle, aga ka järgmiste kokkusaamiste kohta saab Tori valla infokanalitest (koduleht, Facebook).

Kriisid ei ole meile enam võõrad ja nende edukas ületamine on olnud igast elanikust, aga ka kogukonnast tervikuna. Üksi võime olla tugevad, kuid üheskoos oleme võimsamad!

Pulli ja Rütavere külade piirkonna päikesepargi detailplaneeringu avalik väljapanek

Tori vallavolikogu võttis 19. oktoobri 2023 otsusega nr 202 vastu Pulli ja Rütavere külade piirkonna päikesepargi detailplaneeringu. Sellest tulenevalt korraldab Tori vallavalitsus nimestatud planeeringu avaliku väljapaneku 22.11–22.12.2023. Kavandatava päikeseelektrijaama ala asub Pulli ja Rütavere külas, hõlmates Pulli külas maatulundusmaa katastriüksuseid Raja, Uueaasa, Juntsi-Jaak, Nasa, Juntsi-Jüri ning Rütavere külades maatulundusmaa katastriüksuseid Mihkli, Abja, Juntsi-Jüri, Kaarli, Nasa, Sopaaugu, Suureoja-Indriku ja Suureoja-Juhani. Planeeringuala suurus on kokku ~292 ha. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on määrata nimestatud maaüksustele ehitusõigus päikesepaneelide paigaldamiseks koos seda teenindavate rajatiste ja taristuga. Kinnistutele on kavas paigaldada tugiraamid päikesepaneelide, keskpinge alajaamad,

inverterid, kaablitrassid ja kommunikatsioonid. Päikeseelektrijaama püstitamisel on eesmärgiks maksimeerida päikeseenergia tootmiseks kuluv maa. Detailplaneering muudab Sauga valla kehtivat üldplaneeringut maakasutuse juhtotstarbe osas.

Planeeringu materjalidega saab tutvuda Tori valla kodulehel www.torivald.ee/pulli-ja-rutavere külade-päikeseparkide-dp ning Sauga teenuskeskuses (Selja tee 1a, Sauga alevik) selle lahtioleku aegadel. **Arvamused planeeringulahenduse kohta esitada hiljemalt 22.12.2023** aadressil tori@torivald.ee või Tori vallavalitsusele (Pärnu mnt 22, Sindi, Tori vald, 86703 Pärnu maakond). Avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu toimub 09.01.2024 kell 16.00 Sauga teenuskeskuses (Selja tee 1a, Sauga alevik, Tori vald). Lisainfo tel 5349 3355 või sigrit.kasemets@torivald.ee.

Kõrsa külas asuvate Mihklikese ja Matsipõllu kinnistute päikesepargi detailplaneeringu avalik väljapanek

Tori vallavolikogu võttis 19. oktoobri 2023 otsusega nr 203 vastu Kõrsa külas asuvate Mihklikese ja Matsipõllu kinnistute päikesepargi detailplaneeringu. Sellest tulenevalt korraldab Tori vallavalitsus planeeringu avaliku väljapaneku 22.11–22.12.2023. Kavandatava päikeseelektrijaama ala asub Kõrsa külas ning hõlmab maatulundusmaa katastriüksuseid Mihkli ja Matsipõllu. Planeeringuala suurus on kokku 70,46 ha.

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on määrata Mihklikese ja Matsipõllu maaüksustele ehitusõigus päikesepaneelide paigaldamiseks. Kinnistutele on kavas paigaldada tugiraamid päikesepaneelid, keskpinge alajaamad, inverterid, kaablitrassid ja kommunikatsioonid. Päikeseelektrijaama püstitamisel on

eesmärgiks maksimeerida päikeseenergia tootmiseks kuluv maa. Detailplaneering muudab Tori valla kehtivat üldplaneeringut maakasutuse juhtotstarbe osas.

Planeeringu materjalidega saab tutvuda valla kodulehel www.torivald.ee/korsa-kula-paikesepargi-dp ning Sauga teenuskeskuses (Selja tee 1a, Sauga alevik) selle lahtioleku aegadel. **Arvamused planeeringulahenduse kohta esitada hiljemalt 22.12.2023** aadressil tori@torivald.ee või Tori vallavalitsusele (Pärnu mnt 22, Sindi, Tori vald, 86703 Pärnu maakond). **Avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu toimub 09.01.2024 kell 16.00** Sauga teenuskeskuses (Selja tee 1a, Sauga alevik, Tori vald). Lisainfo tel 5349 3355 või sigrit.kasemets@torivald.ee.

Sauga alevikus asuvate Lauka tee 4, Lauka tee 6, Tehnika tn 5 ja Tehnika tn 7 kinnistute detailplaneeringu avalik väljapanek

Tori vallavalitsus korraldab 27.11–11.12.2023 Lauka tee 4, Lauka tee 6, Tehnika tn 5 ja Tehnika tn 7 kinnistute detailplaneeringu avaliku väljapaneku.

Planeeringuala suurusena 4,7 ha asub Sauga alevikus Tehnika tn ja Lauka tee ristil toomisalade piirkonnas. Planeeringualast läände jääb Hirvela elamupiirkond. Eedlas ja loodes asuvad elumamaad. Põhjas, kirdes, idas, kagus ja lõunas asuvad peamiselt tootmismaad. Lauka tee 4 ja Lauka tee 6 kinnistud on hoonestatud. Juurdepääs planeeringualale toimub Lauka teelt ja Tehnika tänavalt.

Planeeringu lahendusega nähakse ette kaheksa (8) 30% äri- ja 70% tootmismaa ning kolm (3) 100% ärimaa sihtotstarbelist krunti ja kaks (2) transpordimaa krunti. 100% ärimaa krundid on kavandatud Lauka tee äärde. Detailplaneeringuga määratakse moodustatud kruntidele hoonestusalad. Hoonestusala on ala, kuhu on lubatud nii ehitusloakohustuslikke kui ka ehitusloakohustuseta hoo-

Illustratsioon: Optimal Projekt OÜ

nete rajamine. Planeeritud äri- ja tootmismaa kruntide hoonestusalad võimaldavad kavandada hoonete ehitamist eraldiseisvatena või ehitatuna piirile kokku, järgides tuleohutusnõudeid. Naaber-kinnistutest (planeeringuga piirnevad kinnistud) paiknevad hoonestusalad piiridest minimaalselt 4 m kaugusel. Hoonestusalast väljapoole on lubatud rajada hoonete siht-

otstarbeliseks kasutamiseks vajalikke tehnovõrke, parkimisala, piirdeaedu, juurdepääsuteed ja haljastust. Elamumaa kinnistute poolsele alale on ette nähtud kohustuslik kõrghaljastatud puhverala.

Detailplaneering on üldplaneeringu kohane.

Planeeringu lahendusega saab tutvuda valla kodulehel www.torivald.ee/sauga-ale-

vik-lauka-tee-4-tehnika-tn-5-ja-7-dp ja eelneval kokkuleppel Sauga teenuskeskuses Selja tee 1a, Sauga alevik.

Arvamused ja ettepanekud detailplaneeringu lahenduse kohta palume esitada hiljemalt 11.12.2023 e-kirja teel aadressil tori@torivald.ee või kirjalikult Tori vallavalitsusele (Pärnu mnt 22, Sindi, Tori vald, 86703 Pärnu maakond).

Pärnu maakonna planeeringuga määratud tuuleenergeetika arendusaladel P9 ja P10 tuulepargi detailplaneeringu (eskiislahenduse) ja KSH aruande avalikustamise tulemused

Ajavahemikul 06.09–05.10.2023 toimus Tori vallavalitsuse ja Põhja-Pärnumaa vallavalitsuse poolt korraldatud, Pärnu maakonna planeeringuga määratud tuuleenergeetika arendusalade P9 ja P10 tuulepargi detailplaneeringu eskiislahenduse ning keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande avalik väljapanek. 17.10.2023 toimus Vihtra külateskuses avalik arutelu. Avaliku väljapaneku ajal laekus kokku 11 kirja. Oma seisukohad esitas kaks ministeeriumit (kliimaministeerium ning regionaal- ja põllumajandusministeerium), neli ametiasutust (terviseamet, keskkonnaamet, põllumajandus- ja toiduamet ning transpordiamet), kaks ettevõtet (Rail Baltic Estonia OÜ ja OÜ Flovac Nordic), üks eraisik ja ühise kirjana Karmel Energia OÜ koos kolme eraisikuga.

Kliimaministeerium tegi ettepaneku täiendada KSH aruande kolmandat peatükki, samuti hinnata detailplaneeringuga kavandatava tegevuse kooskõla Pärnumaa kliimakavaga 2030 ning selles seatud kasvuhoonetega side heite vähendamise ja/või sidumise eesmärkidega.

Regionaal- ja põllumajan-

dusministeerium tegi märkuse, et seletuskirja tiitel-lehel märgitud planeeringu algataja ja kehtestajad ei ole Põhja-Pärnumaa vallavalitsus ja Tori vallavalitsus, vaid planeeringuseaduse § 91 lõike 1 kohaselt kehtestab detailplaneeringu volikogu, kuna detailplaneeringule koostatakse ka KSH. Lisaks paluti tiitellehele lisada planeeringu koostamises osaleva muu eriteadmistega isiku andmed (nimi ja pädevust tõendav dokument). Tõdeti, et ei peeta vajalikuks detailplaneeringule määrata täiendavaid koostöö tegijaid lisaks planeeringus nimetatutele.

Terviseameti lääne regionaalosakond tutvus esitatud elektrituulikute arendusalade P9 ja P10 detailplaneeringu eelnõuga ning ei esitanud täiendavaid ettepanekuid.

Keskkonnaamet tegi kokku 39 ettepanekut ja esitas kaks seisukohta. Kuna KSH aruanne ja eskiis vajavad täiendamist, ei ole keskkonnaametil veel võimalik hinnata kavandatavate leevendusmeetmete asjakohasust ja piisavust ega loodusväärtustele kahju tekitamise lubamist. Keskkonnaamet on seisukohal, et kavandatud planeeringulahendusega võib kaasneda väga oluline

negatiivne mõju Tellissaare hoiualal paikneva heas seisundis oleva Tellissaare mängumaa seonduvale metsise asurkonnale ning seeläbi ka liigi seisundile.

Põllumajandus- ja toiduamet tegi ettepaneku täiendada planeeringu peatükki 2.9 sõnastusega, et ehitusprojekti maaparandussüsteemide ümberehitamise osa peab koostama ettevõtja, kes on esitanud majandusteguvustate maaparandusosal tegutsevate ettevõtjate registrisse (MATER).

Transpordiamet tegi ettepaneku täpsustada seletuskirjas, et riigiteega ristuvate tehnovõrkude rajamine tuleb ette näha kinnisel meetodil ja tehnovõrkude projekti koostamiseks taotleda ehitusseaduse § 99 lõike 3 alusel neilt nõuded. Lisaks juhiti tähelepanu, et vajalik on täpsustada detailplaneeringu eelnõud ning täiendada seda lennuohutustulede paigaldamise vajadusega.

Rail Baltic Estonia OÜ-l tuulepargi arendusalade P9 ja P10 detailplaneeringu eskiislahendusele ja KSH aruande eelnõule märkused puudusid.

OÜ Flovac Nordic palus välistada Saare-Tooma kinnistu kui maakaablite või

muude kommunikatsioonilahenduste ja/või tehnovõrkude paigaldamiseks sobiliku ala.

Katastriüksuse omanikult laekus teade, et ta ei soovi enda maa-alale tuulikuid, kaableid ja taristuid ehk tuuleparki paigaldada.

Karmel Energia OÜ koos kolme eraisikuga palusid leida tuulikute paigutuse eskiisil, mis sobiks kõikidele P9 arendusalasse jäävatele kinnistuomanikele.

Avalikul väljapanekul tehtud ettepanekute ja avaliku arutelu tulemuste alusel tehakse detailplaneeringusse ja KSH aruandesse vajalikud muudatused. Vastav informatsioon on edastatud ettepanekute tegijatele.

Detailplaneeringu lahendusega ja KSH aruandega ning laekunud ettepanekutega ja vastustega saab tutvuda Tori valla kodulehel www.torivald.ee/tohera-ja-aesoo-tuulikute-dp ja Põhja-Pärnumaa valla kodulehel www.pparnumaa.ee/ehitus-ja-planeerimine/detailplaneeringud/ rahnoja-ja-vihtra-tuuleparkide-detailplaneering

Lisainfo: tel 514 3377, kalev.mitt@torivald.ee või 5622 4688, reet.olev@pparnumaa.ee.

Vallavalitsus jagas tunnustusi

Valla kuuenda aastapäeva tähistamisel jagati tunnustusi. Tori valla aasta sportlane on Reinhard Rebane, aasta spordiedendaja jalgpalliklubi Vändra Vaprus, aasta sotsiaalvaldkonna edendaja Anu Eisenschmidt ja aasta noor Siim-Rasmus Lindau.

Reinhard Rebane on noor andekas klassikalise jõutõstmise sportlane, kes on näidanud suurepäraseid tulemusi nii Eestis kui ka välismaal toimunud tiitlivõistlustel. Daigo Poweri klubi esindava jõumehe nimel on mitu Eesti rekordit, Euroopa meistrivõistlustelt on tal ette näidata hõbe- ning maailmeistrivõistlustelt pronksmedal.

Veebruaris toimunud Eesti noorte, juunioride ja senioride meistrivõistlustel püstitas Reinhard noormeeste kehakaalus kuni 120 kg kolm Eesti rekordit ning võitis kuldmedali noorte absoluutarvestuses. Septembris esindas Reinhard Eestit Rumeenias klassikalise jõutõstmise maailmeistrivõistlustel. Ta võistles kategoorias *sub junior men* kehakaalus kuni 120 kg. Tulemuseks oli kolm medali: pronks ja kaks hõbedat. Jõutõmbes püstitas Reinhard maailmarekordi, mis paraku püsis vaid 45 sekundit. Reinhardi alade kogusumma tõi talle kokkuvõttes kolmanda koha. Nendel maailmeistrivõistlustel saavutatud tulemused olid kõigil aladel – kükk, lamades surumine, jõutõmme ja kogusumma – ühtlasi ka selle kategooria uued Eesti rekordid.

Jalgpalliklubi Vändra Vaprus on korraldanud jalgpallitreeninguid Tori põhikoolis alates 2010. aastast ja Tori lasteaias 2015. aastast. Treeningud toimuvad koolis kolm korda nädalas kahes treeningrühmas ja lasteaias üks kord nädalas. Lisaks regulaarsele treeningtegevusele osaletakse aktiiv-

Reinhard Rebane

Foto: erakogu

Anu Eisenschmidt

Foto: erakogu

selt mitmesugustel turniiridel ja Eesti jalgpalliliidu liigamängudel. Kord aastas korraldab klubi Tori võimlas Pärnumaa lasteadeade jalgpalliturniiri, kus on väga palju osavõtjaid.

Aastate jooksul on klubi liikmetest kasvanud välja mitu põlvkonda tublisid, sportlikke ja aktiivse ellusuhtumisega noori. Mõned andekamad on end võidelnud Eesti koondise ridadesse või valinud treeneri elukutse. Tori treeninguid juhendav Kevin Künnapas on samuti välja kasvanud klubi seest. Lisaks on ka Tori Põrguliste vutitiim suuresti kokku pandud Vändra Vaprus alustanud mängijatest. Klubi on andnud suure panuse noorte liikumisharjumuste kujundamisel.

Anu Eisenschmidt töötab Sindi sotsiaaltöökeskuse juhatajana 2021. aastast. Ta on energiline, leidlik ja pulbitseb uudsetest ideedest. Anu juhtida on personal, kes aitab raskustes inimestel igapäevatoimetustega hakkama saada.

Anu on nõudlik ja seisab hea selle eest, et iseseisvat hakkamasaamist toetavad teenused oleksid Tori vallas osutatud kvaliteetselt ning iga teenusesaaja erivajadust arvestavalt.

Koduteenuste kujundamine eakatele, sotsiaaleluruumi vajavate isikute toetamine, psüühiliste erivajadustega inimestele abi-meetmete leidmine ja soojatoidu tagamine abivajajatele on ainult väike osa tema igapäevatööst sotsiaaltöömaastikul.

Anu on juhataja, sotsiaaltöötaja, tegevusjuhendaja ja tugiisik ühes isikus. Sindi sotsiaaltöökeskus on Anu juhtimise all säilitanud oma varasemad traditsioonid, kuid samas on hoogustunud koostöö põnevate inimeste ja asutustega. Toimunud on mitmesugused töö- ja õpitoad ning võõrustatud on külalisi kaugetest riikidest.

Siim-Rasmus Lindau on 17aastane Sindi linna noor, kes õpib Pärnu Sütevaka humanitaargümnaasiumis. Tema loomingulisus, aktiiv-

Siim-Rasmus Lindau

Foto: erakogu

sus ja ettevõtlikkus on eeskujuks paljudele Sindi noortele. Siim-Rasmus on tihedalt seotud Sindi noortekeskusega. Ta kuulub noorteaktiivi koosseisu ning on projektide ja ürituste algataja. Ta on osalenud noortekeskuse vägivaldaennetuse programmis ning jaganud sealt saadud kogemusi nii teistele Tori valla noortele kui ka rahvusvahelisel noortefoorumil Vilniuses. Noorte igapäevase heaolu nimel on Siim-Rasmus alati olnud valmis noortekeskuse tegemistesse panustama, et muuta sealne keskkond ja võimalused teistele kättesaadavamaks ja põnevamaks.

Oma loomingulisust rakendab Siim-Rasmus filmikunstis, tegeledes nii näitlemise, operaatoritöö kui monteerimisega. Siim-Rasmuse eestvedamisel ja osalusel esitas Sindi noortekeskus eelmisel kevadel Pärnu noorte filmifestivalile kolm lühifilmi. Kaks filmi jõudis kümne parema sekka ning üks neist pälvis peapreemia ja valiti PÕFFi filmifestivali kavas. Siim-Rasmus on aastaid laulnud noortekooris, samuti tegeleb ta kettagolfi ja võrkpalliga.

Koostanud Kati Saagim ja Piia Salundi

Elbu külas asuva Ado-Metsa katastriüksuse detailplaneeringu eelnõu avalikust väljapanekust ja avalikust arutelust

4.09–13.10.2023 toimus Elbu külas asuva Ado-Metsa katastriüksuse detailplaneeringu eelnõu avalik väljapanek ja 31.10.2023 avalik arutelu. Detailplaneeringuga kavandatakse Ado-Metsa katastriüksusele päikeseelektrijaama naaberkinnistule kavandatud kompleksi (tankla, parkla, majutus) varustamiseks taastuvenergiaga.

Avaliku väljapaneku ajal andsid eskiisile tagasisidet transpordiamet (nõustus eskiisiga) ja keskkonnaamet. Keskkonnaamet juhtis tähelepanu ebatäpsustele joonisel ja seletuskirja jaluses ning palus seletuskirjas täpsustada, et pinnasetoid ei tohi teostada lindude pesitsusperioodil 15. märtsist kuni 31. juulini. Ettepanekutega arvestati.

Tori alevik sai esimese DPD pakiautomaadi

Logistikaettevõtte DPD Eesti paigaldas Tori bussijaama aleviku esimese DPD pakiautomaadi. Pakiautomaat on kasutamiseks avatud ööpäev läbi alates 28. oktoobrist.

Tori vallas töötab nüüd kokku neli pakiautomaati – lisaks Torile ka Sauga alevikus, Tammistes ja Sindis. Uus pakiautomaat asub Tori aleviku bussijaamas Võlli tee 2. „Tori aleviku uuest pakiautomaadist saab pakke vastu võtta ja saata nii teistesse pakiautomaatidesse kui ka aadressidele üle kogu Eesti. Lisaks saab pakke saata ka kõikidesse Euroopa Liidu riikidesse. Sellega toome e-kaubanduse lähemale just sinna, kus seda kõige enam on tarvis, sest väiksemates maapiirkondades on füüsilisi

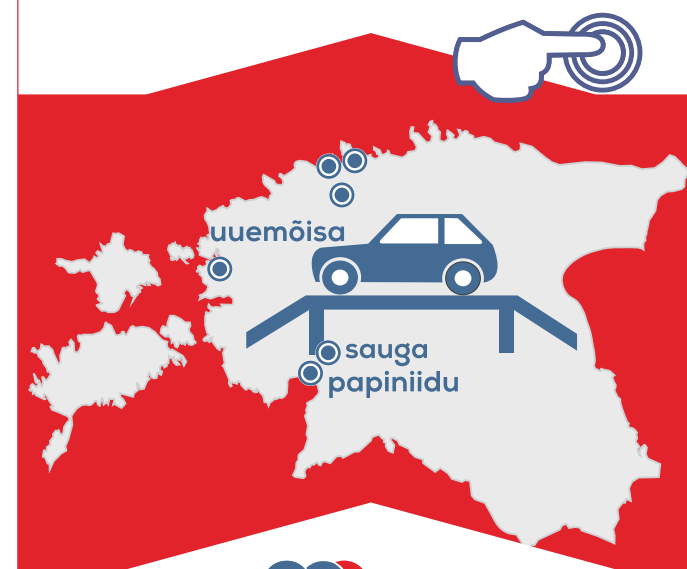
kauplusi kas minimaalselt või mitte üldse,“ selgitas DPD Eesti operatsioonide juht Mehis Aan.

DPD grupi tellitud värskeima e-kaubanduse uuringu järgi eelistab 83% Eesti elanikest paki kättesaamiseks ja saatmiseks kõige rohkem just pakiautomaate. „E-kaubanduse maht on aasta-aastalt kasvamas, mistõttu jätkame oma pakiautomaatidega laienemist sinna, kus on teenuse järele kõige enam nõudlust,“ rääkis Aan.

DPD Eesti paigaldab sel aastal kokku 40 uut pakiautomaati üle Eesti. Tänu laienemisele kasvab DPD võrgustik aasta lõpuks 300 pakiautomaadini. Vaata www.dpd.ee.

Allikas: DPD Eesti

tehnoülevaatus
Tule kohale või broneeri:
protechno.ee

protechno

Sauga ülevaatuspunkt: Lauka tee 6, Sauga
Avatud: E-R 8-18 ja L 8-15
Telefon: 443 6990, sauga@tehnokuller.ee
Teenindamine järjekorra alusel

Vändra Vaprus võistkond ja treener Kevin Künnapas

Foto: erakogu

Keskkonnaamet teeb lõhejõgedel tihendatud kontrolle

20. oktoobril algas lõheliste kuderahu aeg ning seetõttu on enamikel lõhejõgedel kalapüük keelatud. Tuleb aga meele pidada, et **kogu Pärnu jõestik on lõhe ja meriforelli püük keelatud aasta ringi.**

Keskkonnaameti peadirektori asetäitja järelevalve valdkonnas Olav Avarsalu ütles, et ainuüksi möödunud sügisel alustati lõheliste püügi kontrollide tulemusel septembri, oktoobri ja novembri jooksul 33 väärteomenetlust. „Lõheliste populatsioon on haavatav nii Eestis kui terves maailmas, mistõttu on lõhe ja forelli püüsimine jäämiseks väga oluline, et nad saavad sügisel segamatult kuded. Rõõvpüüdjate poolne väljapüük keelatud ajal avaldab kalavarude tulevikule kahjuks väga suurt mõju,” selgitas Avarsalu.

Just rõõvpüüdjate tegevuse nurjamiseks kontrollib keskkonnaamet kuderahu perioodil lõhejõgesid senisest tihemini. „Rõõvpüüdjate

tabamisele saab kaasa aidata iga inimene. **Kui märkate sügisel lõhejõgede ääres kahtlast tegevust, andke sellest palun teada riiginfo telefonil 1247,”** lausus Avarsalu. Info konkreetsetel veekogul kehtivate piirangute kohta on kuvatud kaardil kalapüügipiirangute veebirakenduses pump.reach-u.com/kalandus/public/.

Lõheliste püügi eest keelualjal või keelatud viisil võib trahvida kuni 1200 euroga. Lisaks trahvile tuleb rõõvpüüdjal hüvitada keskkonnale tekitatud kahju. Keelualjal, keelatud kohas või alamõõdulise kala püüdmise korral korrutatakse tekitatud keskkonnakahju viiega ning ulatub lõhe puhul 480 ja forelli puhul 150 euronit iga isendi eest. Kui püük toimub eriti ohtlikul ja kalavarusid kahjustaval viisil, näiteks elektri, mürgi või lõhkeainega, tuleb tasuda kümnekordne keskkonnakahju.

Allikas: keskkonnaamet

Miks kadusid Jõesuu külast Keskuse teelt avalikud pakendikonteinerid?

JANNE SOOSALU
KESKKONNASPETSIALIST

Kahjuks peame teada andma, et Jõesuu külast Keskuse teelt viidi ära avalikud pakendikonteinerid. Põhjusteks on see, et neid konteinerid ei kasutatud pakendite kogumiseks, pigem olid need täitunud olmeprügiga. Kui konteineris on jäätmed, mis sinna ei kuulu, on kogu konteineri sisu rikutud ja jääb seetõttu ringlusesse suunamata. Avalike pakendikon-

teinerite teenus on elanikele tasuta. Kui tühjendamisel on näha, et konteinerites on ka midagi muud peale pakendite, siis konteinerit ei tühjendata ja vallavalitsus peab tellima lisatasu eest olmejäätmete äraveo. Avalikud pakendikonteinerid on mõeldud pakendite ära andmiseks – nii jõuab pakendimaterjal taaskasutusse. Palun kasutage avalike pakendikonteinerid ainult pakendite kogumiseks, hoiame konteinerite ümbrused puhtad ja hoolime keskkonnast.

PILTUUDIS

Vallavalitsus on saanud mitu kõnet Tammiste elanikelt, kellele hoovides käivad rebased muret ja isegi materiaalselt kahju põhjustavad. Asulas liikuvat rebast või muud metsloomat ei tohi toitma hakata, kättesaamatu peab olema ka lemmiklooma toit ja toidujäätmed. Kui metsloom ei ole hädas ja on terve, ei tohi inimene tema ellu sekkuda.

Foto: unsplash.com

Sindis avati jõekaldal eriline elurikkust hoidev roheala

TRIIN SOHLU
VALLAAEDNIK
„ELURIKAS TORI VALD“
PROJEKTI JUHT

26. oktoobril avati projekti „Elurikas Tori vald“ raames Sindi kärestiku juurde rajatud roheala. Roheala on täienduseks kärestikule rajatavale veespordikeskusele, mille esimene etapp asja valmis.

Tulevikus kogu Pärnumaa oluliseks tõmbekeskuseks kujuneva Sindi kärestikukeskuse juurde rajati projekti „Elurikas Tori vald“ raames elurikas roheala. Ala katab suures osas looduslik kruusamuru ja seda ilmestavad kodumaistest taimedest lilieniidud ning pärismaised puud ja põõsad. Kruusamuru võimaldab alal korraldada ka suuremaid üritusi, ilma et roheala sellest kannataks. Jõekaldal kulgeb kaunis valgus-

tatud tee ja piirkonna ohutust aitavad tõsta valvakaamerad.

Avamisel tervitussõnad lausunud Tori vallavanema Lauri Luuri sõnul on elurikka Sindi roheala avamine väärikas vaheetapp Tori valla elurikkuse teekonnal.

„See areng siin kaunil jõekaldal on olnud suur ja kiire. Üsna trööstitust endisest tööstusalast on kasvamas rahvusvaheline veespordikeskus, mis on omanäoline ja kujuneb oluliseks tõmbekeskuseks kogu piirkonnale. Mul on hea meel, et selle ala arengul oleme vaadanud ühelt poolt tervikut ning teiselt poolt sidunud selle arengu loodushoiu ja elurikkusega. Valmiv Sindi kärestikukeskus koos täna avatava rohealaga näitavad suunda, kuidas arendada avalikku ruumi nii, et see oleks nii inim- kui ka loodussõbralik, liigi- ja elurikas,” ütles vallavanem Lauri Luur.

Rohealale istutati 88 puud ja 12 põõsast. Puudest on

esindatud kirsipuud, mändid, pooppuud, pihlakad jt. Rajatud roheala tähtsaks silmale nähtavalt elule järgmisel aastal. Liigirikka ala rajamisel on kasutatud vaid Eestist korjatud taimede seemneid ja kõrghaljastuse puhul kasutame siinsesse kliimasse ja kasvukohta sobivaid puuliike. Seega saab Sindi rohealast keskkond, mis panustab eeskujuna loodust säästva ja hoidva avaliku ruumi loomisse. Loodame, et inimesed võtavad sellest eeskujuga enda koduste haljastuste rajamisel.

Roheala arhitektuurilahenduse töötas välja osahühing molumba, ehitas osahühing Mefab. Kogu avalik ruum kärestikukeskuse piirkonnas on loodud selleks, et seal oleks inimestel mõnus liikuda jalgsi ja rattaga. Roheala juurest leiab peatumiskohad, kuhu tulevikus jõe äärde uudistama minejad saavad oma sõidukid parkida. Hiljemalt kevadel

paigaldatakse roheala juurde ka seda tutvustav infotahvel. Roheala niidukooslus kujuneb välja kolme kuni nelja aasta jooksul.

Roheala rajamine oli osa projektist „Elurikas Tori vald“, mille raames loodi valda koos kogukonnaga lilleniitused ja viidi läbi koolituste sari, millest sai osa üle 200 inimese. Koolitussari valiti selle aasta parimaks Pärnumaa õpiteoks ja on üks edukamaid Tori valla kogukonna kaasamise projekte. Projekti „Looduspõhiste lahenduste pilootalade loomine elurikkuse suurendamiseks Tori vallas“ (lühidalt „Elurikas Tori vald“) toetab keskkonnainvesteeringute keskus läbi kliimamuutustega kohanemise meetme. Toetust rahastab Euroopa Majanduspiirkond.

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

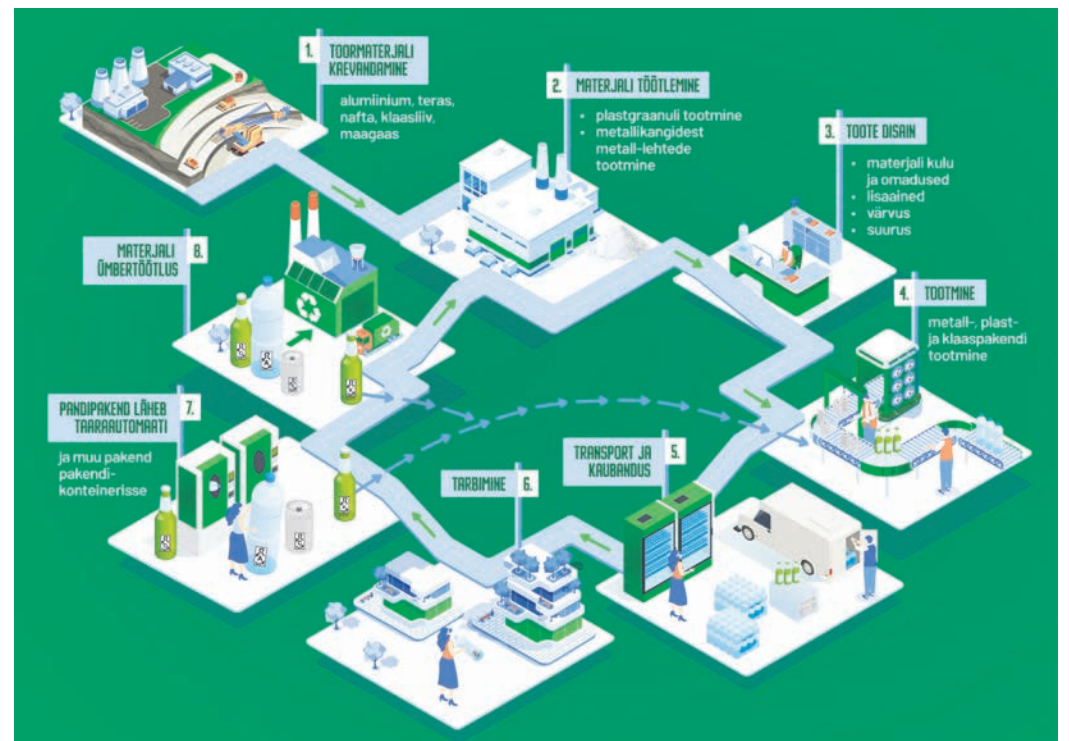
Pakendiga või ilma? Peaasi, et materjal raisku ei lähe!

Eestis tekib igal aastal umbes 200 000 tonni pakendijäätmeid. Pakendite kasutamine on paratamatu, kuid selleks, et me loodusele oma tarbimisega liiga ei teeks, saame ise palju ära teha. Üks neist otsustest on eriti oluline – kuhu paned sina oma pakendid.

Ehkki enamik kaupade tuleb poest pakendis ning seda me vältida ei saa, on siiski võimalik anda oma panus, et maailma vähem prügi tekiks. Näiteks saab tanklas ja kohvikus osta juua-süüa kaasa oma topi või karpi. Ka osa kauplusi pakub võimalust kaalutavat toitu oma anumasse osta. Pakendijäätmete tekke vähendamisel pole ükski pingutus tühi, sest iga kasutamata jäänud tops või karp aitab säästa loodusressursse, millest need valmistatud on.

Igal aastal tekib ühe inimese kohta Eestis keskmiselt 160 kg pakendijäätmeid. Piltlikult öeldes katab niimoodi pakendeid täis prügikottidega ära kahe korvpalliväljaku suuruse pindala. On kurb tõsiasi, et kolmandik sellest ei jõua isegi pakendikonteinerisse, vaid hoopis segaolmejäätmete hulka ja sealt edasi põletusahju või prügimäele.

Pakendikonteinerisse liigiti kogutud jäätmed aga suunatakse ringlusesse. Eestis tehakse plastijäätmetest graanuleid, millest saab omakorda toota näiteks lambilüliteid, pistikuid, aga ka klaasvilla ja fliisi. Materjali ringluses hoidmine aitab meil vähendada loodus-

ressursside raiskamist, sest plasti tootmiseks – kui seda ei tehta teise ringi materjalist – kulub palju naftat ja maagaasi.

Kui prügi jääb liigitamata ning inimene paneb kõik kokku segaolmejäätmetesse, siis sealt ringlusesse võetavat materjali üldjuhul enam kätte ei saa. Nii laseme raisku väärtuslikku ressursi, millest toota uusi asju. Seega on kõige olulisem, et kõik pakendid jõuaksid alati pakendikonteinerisse. Nii ei tekita me juurde uusi prügimägesid ning hoiame oma loodusressursse.

Lähiaastate muutused

Pakendijäätmete kogumisel ja käitlemisel on mitmeid kitsaskohti ning seda pika ahela igas etapis. Paari aasta taguse

jäätmevaldkonna uuring näitas, et jäätmeid ei koguta liigiti, kuna kodus või prügimajas pole selleks piisavalt ruumi ning pakendite kogumiskonteinerid asuvad kodust liiga kaugel. Jäätmetekke kogused aga suurenevad ajas, mistõttu peame prügi-probleemi lahendamiseks tegema riigis olulisi muutusi. Oleme kliimaministeeriumis välja pakkunud, kuidas üheskoos olukorda juba lähiaastatel parandada.

Alustada tuleb algusest ja viia jäätmete sortimiseks vajalikud konteinerid kodudele võimalikult lähedale. Lisaks biojäätmetele saab tulevikus ka pakendijäätmeid ära anda juba koduuksest.

Samuti suurendame materjalide ringlust. Plaanime oluliselt tõsta jäätmete prügilasse ladestamise tasu ning muuta

kallimaks ka jäätmete põletamise, et ringlussevõtt oleks soodsam. Sellega tõusevad jäätmeարved neil, kes vaatamata mugavatele tingimustele siiski sortida ei soovi ja annavad endiselt ära üksnes segaolmejäätmeid. Nii saab süsteem õiglasemaks, sest loome rahalise eelise neile, kes kodus sorteerivad. Samuti peavad meie turul olevad pakendid muutuma oluliselt keskkonnasõbralikumaks.

Anna ka sina oma panus keskkonna heaks – võimalusel püüa osta pakendivabalt oma topi või karbiga. Kui see aga võimalik ei ole, siis veendu, et ühekordne pakend leiaks alati tee koju ehk pakendikonteinerisse. Loe lisaks: kliimaministeerium.ee/pakendid.

Allikas: kliimaministeerium

Tori põhikooli lõimingupäeval pühenduti meediale

JANA MALÕH
TORI PÕHIKOOLI
ÕPPEALAJUHATAJA

Tori põhikooli sügisese lõimingupäeva keskseks teemaks oli „Meedia meie ümber“. Meedia, sealhulgas raamatud, veebisaadid ja audiovisuaalsed materjalid, aitavad õpilastel omandada uusi teadmisi, kinnistada olemasolevaid ja laiendada arusaama ümbritsevast keskkonnast.

Traditsiooniliselt toimusid lõimingupäeval 50-minutilise õpikojad, mis olid mitme aine- ja klassiõpetaja ühistööna õpilastele ette valmistatud. Erinevate ainete lõiminguna toimus kokku 15 õpikoda. Seekord olid väliskülalisteks Eesti rahvusraamatukogu elamusõppe spetsialistid.

I kooliastme väliskülaline viis õpilastele läbi õpikoja „Kus raamatud elavad?“. Uuriti üheskoos, kui suur võib olla raamatukogu ja mida põnevat seal leidub. Seati raamatukogud suuruse, ilu ja vanuse järgi ritta ning teritati tähelepanu. Teistes õpikodades kirjutasid lapsed tuttavat laulude kohta uudiseid. Tõdeti, et reklaam on tõhus mõjutusvahend, ja valmistati reklaamfilm, milles innustatakse noori liikumise rohkem tegelema. Lisaks tutvuti ajakirjaga Täheke

„Welcome to Estonia“ õpikoda

Foto Tori põhikooli arhiivist

ning osaleti Täheke jubejutu kirjutamise konkursil. Uuriti meie maakonna ajalehte Pärnu Postimees.

II kooliastme väliskülaline viis läbi õpikoja „Raamatukogu kui ajamasin“. Uuriti visuaalseid allikaid: plakateid, post- ja maakaarte. Räägiti visuaalsete allikatega kaasnevatest probleemidest, pandi end proovile pildidelt teabe lugemisega. Õpetajate eestvedamisel otsiti erinevat infot ning arutati, kas info on tõene või väär. Koostati meediagramm, otsiti klassi keskmist tulemust sotsiaalmeedia, filmi, ajalehe/ajakirja ja raadio kasutamise kohta päevas ja nädalas. Lisaks val-

mistati plakateid „Welcome to Estonia“.

III kooliastme väliskülaline viis läbi õpikoja „Libastudes libauudistele“. Vaadeldi elulisi näiteid meediast ning püüti heade nõuannete ja nippide abil kriitiliselt hinnata meediatekste, pilte ja videoid. Arutelude, praktiliste ülesannete ja mängudega vaadati pildimanipulatsioone ning sünavõltsingute maailma. Õpetajate juhendamisel koostasid õpilased Canva keskkonnas sotsiaalreklaami voldiku. Õpilaste ülesandeks oli kujundada sotsiaalreklaami voldik selle kohta, miks liikumine ja tervislik toitumine on olulised. Õpi-

lased panid kokku ka tuntud spordi- ja muusikaperekondade sugupuud. Meediakalaleid kasutades tuli nimed ja fotod ühitada ning asetada sugupuule lehele õigesse kohta. Lisaks analüüsiti ja arutati, kuidas ära tunda libauudised.

Meedia kaudu saame kiire juurdepääsu erinevatele uudistele ja informatsioonile, mis võimaldavad meil olla teadlikumad ühiskonnas toimuvast. Samas on väga oluline informatsiooni analüüsida ja kriitiliselt hinnata, et me ei satuks libauudiste küüsi. Teema on aktuaalne ning peame oluliseks õpilaste teadlikkuse tõstmist meedia võimalustest ja ohtudest.

Jänesselja lasteaia direktor tegi hariduskonverentsil ettekande

MARGIT BLEHNER
JÄNESSELJA LASTEAIA
ÕPPEALAJUHATAJA

Oktoobri lõpus toimus Pärnumaa hariduskonverents „Õpetaja kui bränd“, mille fookuses oli õpetaja kui isiksus, õpetaja kuvand. Teiste vahvate tegijate seas esines konverentsil ettekandega ka Jänesselja lasteaia direktor Aina Alunurm. Aina ettekande teema oli „Õpetaja kui rahvakultuuri kandja ja edasiandja. Pärjajata pole pärandit“. On ju meie esivanemate teadmiste ja tarkusel oma mõju ka tänapäeval laste kasvatusel ja harimisel.

Aina Alunurm rääkis oma ettekandes Jänesselja lasteaia näitel pärimuse kasutamise ja edasiandmise võimalustest. Pärimus ei ole pelgalt see, mis olnud ja möödas, see elab ja areneb ka tänapäeval. Direktor selgitas, kuidas pärimust saab kasutada lasteaia igapäevaelus. Näiteks on Jänesselja lasteaia sisse seatud vanavara tuba, kus saab tutvuda vanade töö- ja tarberiistadega ning muuhulgas on võimalus ka

päris kangastelgedel kududa; kõikide ruumide sisustamisel ja kaunistamisel kasutatakse rahvuslikke elemente; korraldatakse teemanädalaid ja ka pikemaajalisi projekte mõne rahvakultuuriga seotud teadmise või oskuse saamiseks; vanasõnad, mõistatused, rahvamängud on lõimitud laste igapäevasesse tegevustesse; lastele tutvustatakse rahvakalendri tähtpäevi; igas rühmas on väikekannel, mida õpetajad tegevuste rikastamiseks kasutada saavad; iga kolme aasta tagant toimub lasteaia laulu- ja tantsupidu ning palju muudki. Alunurm rõhutas, et oluline on just see, et laps saab ise kõike järele proovida ning kogeda – siis on lapse huvi püsivam ning teadmised rahvakultuurist kinnistuvad paremini.

Kuna ettekande aeg konverentsil oli üsna lühike, ei saanud Alunurm kõigel pike-malt peatuda, aga teadmise, et rahvakultuur ja pärimus on väärtused, mida igaüks saab endas kanda ja edasi anda, said osalejad küll.

Õppekava arendustöö Sindi gümnaasiumis

MARIKA MERIRAND
SINDI GÜMNAASIUMI
ÕPPEALAJUHATAJA

23. veebruaril 2023 kinnitas Vabariigi Valitsus õppekavade muudatused. Muudatuste eesmärk on ajakohastada nii põhikooli kui ka gümnaasiumi riiklik õppekava, et need oleksid kooskõlas tänapäeva kiiresti muutuva maailmaga, vähendada ainekavade mahтусid, seostada õpitu praktilise eluga.

Riikliku õppekava muudatustega tutvumist alustasime Sindi gümnaasiumis juba 2023. aasta kevadel, kui taastasime ja rakendasime tööle aineühendused, mille töös osalemise kaudu on võimalik igal õpetajal arendustöös kaasa lüüa. Alates 1. septembrist jõustusid juba esimesed riikliku õppekava muudatused: vähemalt kahe B-võõrkeele valikuvõimalus 6. klassis ja riigikaitseõpetus gümnaasiumi kohustusliku valikkursusena. Tegime lastevanemate seas küsitluse, mille tulemusena saab alates sellest õppeaastast valida Sindi gümnaasiumi 6. klassis B-võõrkeelena vene ja soome keele vahel.

Gümnaasiumi riigikaitseõpetuse kohustusliku kursuse rakendasime 10. klassis kahe kursusega, mis sisaldab teooriat ja praktilise kursuse välilaga. Selle õppeaasta alguses moodustasime koolis

kaheksaliikmelise õppekava arenduse juhtrühma, kelle ülesandeks on korraldada ja koordineerida kogu õppekava arendusprotsessi, kaasates kõiki õpetajaid ja erinevaid huvigruppe. Meile on toeks ka Claar Educationi konsultandid, kes abistavad veebikohtumiste, koolituste ja materjalidega. Ühtlasi saame kohtuda ja jagada kogemusi teiste Eesti koolidega.

Praeguseks on juhtrühmal toimunud juba kaks kohtumist, kus kavandasime üheskoos oma edasised tegevused ja ajagraafiku. Koolivaheajal saime kokku kõigi oma kooli õpetajatega, et arutleda õppekava üldosa puudutavate teemade üle: millise noore soovime oma koolist teele saata; milline on meie piirkondlik eripära ja kuidas saame seda oma õppetöös rakendada; milline on meie unistuste õppimise ja õpetamise keskond; kuidas märkame õpilaste õpiraskusi ja saame õpilastele toeks olla; milline on meie arvates hea koostöö; kuidas kaasame oma kooliellu lapsevanemaid, hariduse sõpru ja toetajaid.

Õppekava arendustöö annab Sindi gümnaasiumile suurepärase võimaluse luua üheskoos hiljemalt järgmise õppeaasta alguseks õppekava uuendatud variant, mis on kooskõlas riikliku õppekava ja elus toimuvate muutustega.

Humanitaarainete õpilaskonverents HUNTS 2023

MARJU SEPP
ARE KOOLI ÕPETAJA

3. novembril toimus Eesti Rahva Muuseumis viies humanitaarainete õpilaskonverents HUNTS, mis on mõeldud õpilastele üle Eesti, kes sel õppeaastal õpivad 9.–12. klassis.

Konverentsi eesmärk on aidata teadvustada humanitaarainete vajalikkust Eesti riigile ja ühiskonnale, parandada humanitaarteaduste mainet ühiskonnas ning pöörata õpilaste tähelepanu humanitaarteaduste võimaliku edasise atraktiivse karjäärisuunana. HUNTS toob kokku õpilased ja teadlased tutvustama oma värskeid mõtteid ja vaateid ning arutlema humanitaarteaduste rolli ja väljundite üle, valmistades sel moel ette uut põlvkonda humanitaarteadlasi ja suurendades humanitaarteaduste kättesaadavust.

Eelnevalt oli vaja saata konverentsi korraldajatele oma uurimustööde teesid, mille hulgast valiti välja kaheksa tööd, mida konverentsil teistele esitada. Nii olid vaatluse all näiteks Venemaa

riigiaparaadi propagandavõtet infosõjas Krimmi silla plahvatuse näitel, välireklaamid Tartu linna bussiootepaviljonides, näidendi „Raha 3“ kirjutamine ja lavastamine ning Are tüdrukute laumäng „Vabaduse tee“ ja uurimus nõukogudeaegsest lapsepõlvest. Kõik esinejad olid 12. klassist, vaid Are õpilased Liisa Ivanova ja Helyana Kakko olid 9. klassi õpilased. Konverentsi kanti üle Teamsis ja kõik soovijad üle Eesti said seda jälgida. Konverents võimaldas saada õpilasesinejatel vahetut tagasisidet ja innustust tegevteadlastelt. Nii said meie tüdrukudki kiita oma teemade valiku, käsitluse ja olulisuse üle. Samas anti soovitusi, mida teha, kui nad tahavad gümnaasiumis teemat edasi arendada.

Peale lõunat tutvustas Jonathan Darvish-Kojori Eesti kirjandusmuuseumi noorte teaduskooli ning seejärel toimus arutlusring „Hirmud ühiskonnas“, kus Reet Hiiemäe Eesti kirjandusmuuseumist lahkas ähvarduskirjade laine mõju.

Suurepärase kogemus!

Are kooli üheksandikud Helyana ja Liisa õpilaskonverentsil

Foto: Are kool

Õiglase kaubanduse kuu Sindi gümnaasiumis

VERONIKA UUSSAAR
SINDI GÜMNAASIUMI ÕPETAJA

MTÜ Mondo ja Fairtrade Eesti eestvedamisel tähistatakse oktoobris õiglase kaubanduse kuud. Sindi gümnaasiumis on seda igal sügisel tähistatud mitmesuguste tegevustega. Sel aastal oli 9.a klassil õiglase kaubanduse teemaline ühiskonnaõpetuse tund, mille käigus tutvustas õpetaja Marek Männik õpilastele Fairtrade'i sertifitseerimissüsteemi ning arutles õpilastega arengumaade elanike töötingimuste üle. 11. klass võttis osa Hanna Marta Lunge õiglase kaubanduse e-külalistungist ning MTÜ Mondo õiglase kaubanduse saadikud viisid läbi kakaotöötoa, mille käigus tutvuti kakao kasvatamise ja šokolaadiks saamise töötap-

pidega, õpilased said võimaluse panna ennast kakaofarmeri rolli ning tunda omal nahal, kui keeruline on kakaoturul hakkama saada. 9.b klass pani kogu kooliperele B-korpuse esimese korruse koridori üles näituse „Palmi all“, mis jutustas palmiõli tootmisest, selle kasvatamise ja tootmise keskkonna- ning inimvaenulikkusest. Mitmed õpetajad kasutasid võimalust külastada näitust koos klassiga.

Fairtrade'i sertifitseerimissüsteem seisab selle eest, et arengumaade talunikele makstaks õiglast töötasu, ei kasutataks lasttööjõudu ning tulu kasutatakse kohaliku elu edendamiseks. Seega, kui ostad Fairtrade'i märgisega toote, võid olla kindel, et sinu hommikukohvi heaks ei ole kasutatud lasttööjõudu. Praeguseks on Eestis saadaval üle 650 Fairtrade'i märgisega toote.

H. C. Anderseni elu ja loomingut tutvustav rändnäitus Sindi gümnaasiumi raamatukogus

ERIKA MITT
SINDI GÜMNAASIUMI
RAAMATUKOGUHOIDJA

Oktoobris said Sindi gümnaasiumi õpilased ja õpetajad tutvuda armastatud muinasjutukirjutaja H. C. Anderseni elu ja loomingut tutvustava väljapanekuga.

Kaasahaaravalt ülesehitatud näitus annab ülevaate Anderseni vaesest lapsepõlvest ja suurest viletsusest nooruses, kooliaastatest ja armastusest, reisidest ja mitmekülgsest loomingust, tema surmast ja surematusest, tema õnneotsingutest ja õnne leidmisest. Näitust külastasid nii noo-

remate kui vanemate klasside õpilased ja õpetajad ning ühisel arutelul tekkis mõte, et Anderseni enda elu oli kui imeline muinasjutt, mis räägib sellest, et pole tähtis, kui vaesest perest sa tuled või kust pärit oled, oluline on olla töökas ja sihikindel ning liikuda oma unistuste suunas.

Lisaks näitusele saavad kõik klassid vaadata Taani filmi „Metsluiged“, mille kujunduse on loonud Taani kuninganna Margareth II. Taani suursaatkonna vahendatud roll-up-näituse Hans Christian Andersenist on koostanud Odense linnamuuseumid ja H. C. Anderseni Maja.

NOORTENURK

Pärnumaa noorte inspiratsioonipäeva kogemus

4. oktoobril käis Tori põhikooli 9. klass inspiratsioonipäeval „Aeg muuta kurssi“. Inspiratsioonipäev toimus Pärnu kontserdimajas.

Brigita Kikas: „Mulle meeldis kõige enam Maia Klaasseni esitus AI-st, sest see on meie igapäevaelus oluline valdkond. Seal räägiti veel NFT-st (internetivaluuta) ja krüptorahakotist, aga need ei olnud minu jaoks nii huvitavad.“

Jessica Post: „Minu arust oli üritus ülerahvastatud, kuid Maia Klaasseni AI teema meeldis, sest ma ka ise kasutan seda vahel, kui ma mingist ülesandest aru ei saa.“

Heleri Järve: „Seal oli fookus kolmel valdkonnal: NFT, krüptoraha ja AI. Ka mulle meeldis kõige rohkem teema AI-st, sest saime teada, kuidas AI on seotud meie igapäevaeluga ja mis kahjud selle kasutamisel on.“

Lisette-Aliine Ots: „Mulle üsna

meeldis, aga noori oleks võinud rohkem kaasata, sest muidu pidi palju istuma ja kuulama ja midagi väga teha ei saanud. Nägin palju tuttavaid ja sain sõpradega aega veeta. Teemadest oli lemmik AI, sest see pakkus mulle huvi. Pauside ajal sai palju ringi liikuda ja ka linna peal käia, ma läheks kindlasti veel.“

Triin Toht: „Üritus jagati kolmeks osaks ning esimeses osas räägiti krüptorahast ja NFT-st. Mulle jäi arusaamatuks, mis see NFT siis täpsemalt on. Teises osas saime teada nende oma kogemustest ja seda oli põnevam kuulata. Sain teada, mis neil endal oli halvasti läinud ja mis hästi.“

Paljudele meeldis Maia Klaasseni esitus tehisarust, sest esitaja oli väga kirklik ja esitus kujunes väga põnevaks.

Tori valla mudilaste II laulupäev

NELLI VADAM
JÄNESSELJA LASTEAIJA
MUUSIKAÕPETAJA

Novembrikuu esimese laulupäeva hommikul oli näha rahvariites lapsi koos emade-isade ja õdede-vendade suundumas Sauga noortekeskuse poole. Mis seal täpselt toimus ja miks olid lapsed rahvariites?

Toimus Tori valla mudilaste II laulupäev, mille seekord korraldas Jänesselja lasteaed. Kuna Jänesselja lasteaed on rahvusliku suunitlusega, pakkusin välja, et laulame ainult rahvalaule ja teeme seda meie kaunites rahvariites.

Muusikaõpetajad võisid oma lasteaiast valida välja kuni seitse laululast. Kuna lapsi kimbutasid sügised haigused, siis jäi neid küll mõnevõrra vähemaks. Suigu lasteaiamuusikaõpetaja Ülle Krusemann valis laulupäevale laulma Leen Tõrva (7-a), Desiree Bukini (4-a), Remy Martmaa (6-a), Kaisa Krusemanni (4-a), Klaudia Odeni (5-a), Lenna Tulviku (4-a) ja Teele-Arabella Uussaare (4 a). Sindi lasteaiamuusikaõpetaja Karolin Übner tuli esinema koos Mia-Emilia Vahtraga (5-a). Kahjuks oli Elin Katariina Kihho haigeks jäänud, aga kuna temaga oli suur ettevalmistustöö ära tehtud, sai ka tema, nagu kõik teisedki, tänu-täheks õpetajaga kaasa tänukirja ja väikese kingituse. Tammiste lasteaiamuusikaõpetaja Marge Lumisalu välja valitud laululapsed olid Sofie Hansen (6-a), Teona Vingissaar (6-a), Meribel Rahnel (6-a), Lilian Luide (6-a), Mirtel Veskimägi (6-a) ja Henri Pajuri (6-a). Tori lasteaiamuusikaõpetaja Marika Pähkel tuli esinema koos Ida Jürgensteini (5-a), Polina Lazorenko (5-a), Mona Isabel Sohlu (5-a), Gert Künnapase (6-a) ja Tõnn Vinkleriga (6-a). Mina valisin Jänesselja lasteaiaste laste hulgast välja Sander Uibu (ta saab varsti 7-a), Nora Volli (5-a), Linda Mölder

Laulupäeva soojenduseks tantsiti „Hiir hüppas“ Foto: Aina Alunurm

(5-a), Annagrete Aasa (6-a), Milana Vidriku (6 a), Frida Grišakovi (6-a) ja Teele Oskari (5-a).

Enne, kui lapsed lavale esinema said, laulsid kõik muusikaõpetajad 1977. a Saarisoo külas üles kirjutatud unelaulu „Äiu-äiu“. Seejärel tantsisid kõik lapsed koos lavalt Tori kihelkonna laulu „Hiir hüppas“ saatel. See tõstis kõigi tuju, sest laulus on väga naljakad sõnad. Pärast vahvat tantsutralli oli julgust palju rohkem. Kõikide lasteade lapsed saidki järjekorras esinema hakata. Aga nüüd oli puudu abiline, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates märganud rahvariites lapsi ja tahtnud muidugi kohe uurima tulla, mis toimuma hakkab. Jänes oli Jänesselja lasteaiaste laululastele hea tuttav, sest ta on liikumisõpetaja Riinu Veberi kehatüüp, kes lapsed ja laulud sisse juhataks. Abi kutsumise peale kargas tagumisest reast püsti hallikarvaline Jänes, kes oli ringi lipates mä

Uuenenud Sindi seltsimaja avas ukse

ANTS VÄLIMÄE
TORI VALLA KULTUURI-
KESKUSE DIREKTOR

Hea Tori valla rahvas! Sindi seltsimaja kauaoodatud suur remont on lõppenud ja seltsimaja on lõõnud ukseid valla.

Möödunud aasta oktoobris alanud uuenduskuur jõudis selle aasta novembrikuu alguspäevadel lõpule. Meie kõigi päralt on uuenenud, kaunis ning kaasaegne kultuuritempel. Tööde käigus sai uue ilme kogu maja: vahetati ukseid-aknad ja katus ning soojustati põõningud, remonditud on kõik ruumid, majas on uus elektri-, vee-, kütte-, valve- ja ventilatsioonisüsteem. Uus köök annab võimaluse valmistada ette peolaudu, teenindada majas korraldatud sündmusi või anda kokandusringide tunde. Väikeses saalis on taas korralikult sisustatud kohvikulett koos külmikute ja muu tarvilikuga.

Sindis on nüüd harukordselt hea akustikaga suur saal ja uus lavamehhanika. Töenäoliselt on tegemist omasuuruse seas Eesti kõige parema akustika ning tehnilisi võimalusi pakkuva saaliga. Mõlemas saalis on kaasaegsed ja võimalusterohked heli- ja valgussüsteemid. Kogu maja akustika projekteeris oma ala korüfee – Eesti

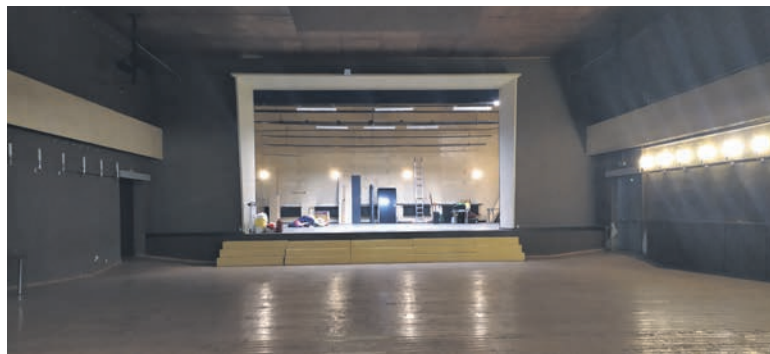
legendaarseim akustik Linda Madalik.

Uuenenud seltsimajas on olemas kõik võimalused, et võrreldav teatritendusi ja kontserte, pidada suuri laulu- või tantsukonkursse, ülevallalisi ja maakondlikke sündmusi, tantsupidusid, konverentse ja palju muud. Kindlasti annab see maja võimaluse korraldada nii Sindi gümnaasiumi suuri aktusi kui Sindi muusikakooli kontserte, aga ka perekondlikke sündmusi, pulma- ja juubelipidusid.

Värske Sindi seltsimaja on kultuurikants, kus tunnevad end eriti hästi meie isetegevuskollektiivid – tantsurühmad, koorid ja ansamblid, huviklubid ja paljud teised. Värske ilme ja väga hea akustika saanud bändiruum ootab muusikuid.

Ootame teid kõiki, armas vallaharvas – ukseid on valla!

Sindi seltsimaja on ehitatud 1960.-date alguses. Piirkonna suurima pidevas kasutuses oleva kultuurikeskuse ülalpidamine oli väga kulukas ja

Suur saal enne...

...ja pärast remonti

Fotod: Piia Salundi

sisekliima halb. Hoone energiatõhususe tõstmiseks ehitati ümber selle tehnovõrgud ehk ventilatsiooni- ja jahutussüsteem ning maja viidi üle kaugküttele. Seltsimaja renoveerisid osatühing Qualitis Ehitus ja osatühing Ehitusfirma FIDELE. Renoveerimistööd läksid maksma 2,284 miljonit

(koos käibemaksuga). Projekti „Sindi Seltsimaja energiatõhususe tõstmine“ rahastati meetme „Kliima2.9.1 Avaliku sektori hoonete energiatõhusus“ vahenditest, toetus 806 223,30 eurot. Tehnika, mööbel, lavatekstiilid, köögisisustus jms maksis kokku 826 000 eurot, mis kaeti vallaelarvest.

Ares tervitati väikseid vallakodanikke

KATRIIN KRIISA
LASTEKAITSESPETSIALIST

7. oktoobril kell 11 oli Are huvikeskus signat-saginat täis – toimus järjekordne Tori valla hõbelusikapidu. Peole olid oodatud 40 beebit, kelle sünd oli vallavalitsuses registreeritud selle aasta 25. märtsist 29. juunini. Neist 17 olid poisid ja 23 tüdrukud, kellest omakorda oli üks paar kaksikuid.

Uusi vallakodanikke tulid tervitada Tori vallavolikogu esimees Jana Malõh, abivallavanem Priit Ruut ja Tori valla raamatukogu direktor Ene Michelis, kes andsid igale lapsele kingituseks nimelise

hõbelusika ja raamatu „Pisike puu“.

Peomeeleolu aitas luua Kait Kallau koos oma tütardega, kes esitasid ilusaid laule, kauni sündmuse jäädvustas fotograaf Karmen Kärge.

Sületäis lilli emale, kotitäis kohustusi isale, säravaid silmi beebidele – ilusat kooskasvamist!

Beebid, kes ei saanud peol osaleda, saavad oma hõbelusika kätte Tori vallavalitsuse teenuskeskusest Saugas ning raamatukogudest Sindis ja Ares. Lisainfo: Gerlin Kõre, 5309 3130.

*Vaata pilte valla kodulehelt
www.torivald.ee.*

Foto: Karmen Kärge

Tori vallavalitsus maksab ühekordset toetust puudega lapsele

Ühekordne toetus puudega lapsele on mõeldud puudest tuleneva erivajadusega seotud lisakulude kompenseerimiseks. Toetust saab taotleda sügava, raske või keskmise puudega isikule, kelle vanus taotlusperioodi ehk käesoleva aasta lõpuks on kuni 16 aastat

(k.a). **Toetust saava lapse registrijärgne elukoht peab toetuse väljamaksmise aasta 1. detsembri seisuga olema Tori vald.** Toetuse suurus on 50 eurot ja seda makstakse lapse seadusliku esindaja avalduse alusel. Toetuse taotlemise periood on 1. novembrist

kuni kalendriaasta lõpuni, s.o kuni 31.12.2023. Toetuse väljamaksmine toimub alates 1. detsembrist.

Toetuse taotlusi saab esitada Tori valla iseteeninduses või e-posti teel, edastades digitaalselt allkirjastatud avalduse aadressile liina.lelovaasmaa@torivald.ee.

ee. Paberil taotlusi võtavad vastu piirkondlikud sotsiaaltöötajad või lastekaitsetöötajad.

Küsimuste korral võib pöörduda lastekaitseinspektori Liina Lelov-Aasmaa poole telefonil 5368 2558 või e-kirja teel liina.lelovaasmaa@torivald.ee.

TORI VALLA

Etakate JÕULUPIDU

7. DETSEMBRIL | KELL 12-16 | SINDI SELTSIMAJAS

Tähistame jõuluaega lõunasöögi ja muusikaliste elamustega. Esineb Lavassaare Trio ja tantsuks keerutab plaate Külli Laanepõid.

BUSS TOOB, BUSS VIIB! | Pilet 15 eurot

Registreerimine kuni 1. detsembrini sotsiaaltöötajate juures ja valla raamatukogudes.

Info: Kaja Rebane, tel 505 3978

Tori valla KODUSTE LASTE JÕULUPEOD

14. det. kl 11.00 Tori Rahvamaja

14. det. kl 13.30 Are Huvikeskus

15. det. kl 14.00 Tammiste Lasteaed-alkkool

18. det. kl 14.00 Sindi Seltsimaja

19. det. kl 14.00 Sauga Avatud Noortekeskus ehk Must maja

Head lapsevanemad!
Olge head ja andke oma tulekust teada hiljemalt 07.12. Tori valla lastekaitseinspektori Liina Lelov-Aasmaale: tel 53682558, e-post liina.lelovaasmaa@torivald.ee
Lisage ka piirkond millisele peole olete tulemas.

Pärnu mnt 27a, Sindi Sotsiaaltöökeskuses

Jõulupidu

15. DETSEMBER | KELL 12.00

Külla tuleb jõuluvana
Kaetud kohvilaud

MONTESSORI MÄNGUHOOMIK
Reedeti kell 10.30–11.30
Sindi Sotsiaaltöökeskuses, Pärnu mnt 27a

Eelregistreerimine FB grupis:
Montessori mänguhommikud Sindis
Osalustasu: 6€

Sindi taekwondo sportlased naasid mitmelt võistluselt medalitega

ROBERT TROFIMOV
PÄRNU TAEKWONDO KLUBI

14. oktoobril toimus Pärnu spordihallis võistlus Pärnu MV Taekwondo ITF, millest võitis osa 85 sportlast Pärnust, Tallinnast ja Soomest. Sindi taekwondo grupi lapsed võitsid seitse medalit:

- Ramon Uiho – sparring 1. koht, Tul (kompleksharjutused) 1. koht, kiirustest 1. koht;
- Sabrina Peterson – sparring 1. koht, Tul 1. koht;
- Oskar Vunk – sparring 1. koht, Tul 3. koht.

21. oktoobril Riias toimunud taekwondo võistlustel European Challenge Tournament „Baltic Amber Cup 2023” osales 169 noorsportlast Eestist, Lätist ja Soomest. Pärnu taekwondo klubi ridades tõi Sindi poiss Ramon Uiho vanemate kadettide (kuni 15a) arvestuses kehakaalus kuni 63 kg koju kaks esikohta: 1. koht sparring (4 võitu) ja 1. koht Tul. Nädal hiljem Tšehhis toimunud võistluselt „Moravia Open” tuli Uiho koju esikohaga sparringus (3 matšivõiduga).

Are jõusaali ligipääsusüsteemi paigaldamine toetab liikumisaasta eesmärki

PILLE KUUSIK
MTÜ TERVE ARE JUHATUSE LIIGE

Alates septembrikuust on Are piirkonna elanikel võimalus külastada Are huvikeskuses asuvat jõusaali ka nädalavahetustel. Kogukonna algatusest sündinud projektiidee sai rahastuse sel kevadel, kui MTÜ Terve Are esitas taotluse kohaliku omaalgatuse programmi. Projekt „Are jõusaali ligipääsusüsteemi paigaldamine” aitas soetada ja paigaldada uksekaardisüsteemi, mis võimaldab lepingu sõlminud ja perioodikaardi soetanud jõutreeningu huvi-

lisel treenida esmaspäevast pühapäevani kell 7-21. Ühe korra piletiga on võimalus jõusaali külastada esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel kell 13-21, teisipäeval ja neljapäeval kell 14-21. Turvalisuse tagamiseks paigaldati majja lisakaamerad.

Rohkem infot Facebooki lehel Are Sport.

Projekti kogumaksumus oli 1888 eurot. 10%-lise omaosalusega toetas MTÜ Terve Are esitatud projekti Tori vallavalitsus. Ligipääsusüsteemi paigaldas osahühing Head Solutions Group. Projekti rahastas kohaliku omaalgatuse programm.

Mälumängurid kohtusid Saugas

ENE MICHELIS
TORI VALLA RAAMATUKOGU DIREKTOR

Hingedekuu teisel teisipäeval tuli kokku 11 võistkonda, et registreerida Tori valla mälumängusarja SATS II vooru küsimuste kallal. Hubases Sauga Musta Maja saalis kõlas 20 küsimust, neist üks külalisküsimus – põliselt sintlaselt, Tori vallavolikogu liikmest ajalooühviliiselt Marko Šorinilt.

Vooru lõpptulemus:

I koht võistkond Selja koosseisus Avo Kask, Katrin Tiimann, Käde Reinthal ja Merle Õige – 44 punkti;

II koht võistkond Täiskuu koosseisus Ene Mironenkova, Katrin Vunk, Teolan Pärtels, Tuuli Luud ja Mihkel Tomberg – 41 punkti;

III koht võistkond Jõesuu koosseisus Aadi Saar, Raivo

Reinsalu, Kalev Saar, Aivar Ruukel ja Kaupo Tiitus – 40 punkti.

Mängurite pingelise ajude registreerimise järel ei pidanudki Erkki ja Jaak seekord kohapunktide jagamiseks tagastust lisaküsimust välja võtma.

III voor toimub teisipäeval, 12. detsembril kell 19.00 Tori rahvamajas. Info ene.michelis@torivald.ee või telefonil 522 8319.

Kogu SATS-iga seotud info on nähtav Facebookis. Hakake jälgima lehte „Tori valla mälumängusari SATS”, kuhu postitame pärast iga vooru pildid, punktitablei ja küsimuse suurele ringile. Esimesele suure ringi küsimusele laekus 30 vastust. Õigesti vastanute vahel loosisime välja väikese meene. Võitjaks osutus Merike Haas. Õnnitlused võitjale ning suur tänu kõigidele osalejatele!

Mälumängu teise vooru võitis Selja Foto: Rita Raudsepp

Tori perearsti teadaanded

Alates oktoobri teisest poolst liitusime teie terviseandmete turvalisuse tõstmiseks uue e-pöördumiste keskkonnaga www.perearst24.ee. Kõigile patsientidele on saadetud ka vastavasisuline SMS.

Oma terviseandmete eelnev kirjeldamine võimaldab arstiteeskonnal sind paremini abistada.

E-keskkonnaga liitumise eelisteks on:

- patsient saab oma terviseandmete edastada ööpäevaringselt arstikeskuse lahtiolekuaegadest sõltumata;
- järgitud on rangelt terviseandmete turvalisuse ja isikuandmete kaitse seaduse põhimõtteid;
- targad küsimustikud ja andmetöötlus tagavad sujuva infoliikumise otse arstikeskuse töölauale.

Alates oktoobri teisest

poolst on taas kõigil soovijatel võimalik end vaktsineerida gripi ja COVIDi vastu. Noorematele kui 60 a maksab gripivaktsiin 12 eurot, mis võiks kaasas olla sularahas. Vanematele kui 60 a on gripivaktsiin tasuta. COVIDi vaktsiin on kõigile tasuta ja seda on võimalik manustada samal ajal gripi- vaktsiiniga. Vaktsineerimiseks palume kindlasti eel-

valt aeg broneerida!

Tuletame meelde, et käes on jälle viirushooaeg! Kuidas end ja teisi viirushaiguste eest kaitsta:

- pese käsi;
- hoia distantssi, väldi rahvarohkeid kohti;
- haigena püsi kodus;
- vaktsineeri end viirushaiguste vastu.

Püsige terved!

Allikas: osahühing Venorest

Mammograafiabussid Tori vallas

2023. aastal on kutsutud rinnavähi sõeluuringule ravikindlustatud ja ravikindlustamata naised sünniaastaga 1955, 1957, 1959, 1961, 1963, 1965, 1967, 1969, 1971, 1973. Uuringule saate minna, kui kuulute sõeluuringu

sihtühmaga või kui teil on arsti saatekiri.

Mammograafiabussid peatuvad:

- 5. detsembril Sauga Coopi parklas, eelregistreerimine telefonil 600 3155
- 6. detsembril Tammiste Coopi

parklas, eelregistreerimine telefonil 600 3155

Igas vanuses naised on oodatud Pärnu- maa rinnaabinetti Pärnu haiglas, registreerimine tel 447 3511 või 447 3300.

Allikas: tervisekassa

TORI jõuluPUU 2023
Neljapäeval, 14. detsembril
Algusega kell 18 Tori rahvamajas

Olete oodatud jõulupuude kaunistamiseks!
Osalejate registreerimine 12. detsembriks:
argo.juske@torivald.ee.

Teema: KULD, SÄRA, värv: KULDNE, VALGE, ROHELINE.
Jõulupuu ei pea olema looduslik, puu kõrgus 1-1,5 m.

AJAKAVA:
18.00 „TORI jõuluPUU 2023” avamine
18.00-19.00 „TORI jõuluPUU 2023” valmistamine
19.30 autasustamine

„TORI jõuluPUU 2023” näitus jääb avatuks
18. detsembrini 2023

Juhend valla kodulehel sündmuste kalendris.

fontsent
SÕPRADE
JÕULUD

Pühapäeval, 3. detsembril kell 15.30
Türi Kultuurikeskuse väikeses saalis

Pühapäeval, 10. detsembril kell 17
Eesti Sõjameeste Mälestuskirikus Toris

Esinevad Türi Koor ja Selja Lauluseltsing
Dirigendid Merike Teppan-Kolk ja Siret Heinaste

Sissepääs TASUTA

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

SINDI SELTSIMAJAS
JÕULU- LAAT

9.12 kell 10 – 14

Olete oodatud kaupleva
omavalmistatud käsitöö ja toodanguga
ning talukaubaga.

Töötab kohvik (arveldamine sularahas).

Kauplemiskohtade arv on piiratud! Info ja registreerimine kuni 7. detsembrini:
anneli@torikultuur.ee ☎ 5866 6311

Advendikontsert

Eleryn Tiit

03. detsember 17:00
Sauga Mustas Majas
Pilet 10€

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

Pühapäeval, 3. detsembril 2023, algusega kell 18
süütame SINDI KESKVÄLJAKUL esimese advendiküünla.

„Täna jõuluküünla süütan“

Jõuluküünla süütatakse ja õnnistatakse lausub eesti õigeusu vaimulik Ardo Keskküla. Jõulutervitus Tori vallavanema Lauri Luuri poolt. Õhtut vaab jõuluvana Aadu-taadu. Pillimänguga rõõmustavad Pärnu Noorte Pühkpilliorkestri mängijad. Laulurõõmu pakub Sindi Laulukoor. Piparkooke saab kräbistamiseks Sindi Naisliit. Kohvik Julius kostitab nii suuri kui väikseid glöggiga. Soovijad saavad võita Tori Hobusekasvatuse hobukaessiga.

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

1. advent

üritus on tasuta!

12.12 kl 16-19
ARE HUVIKESKUSES

JÕULULAAT

Laadal toimub konkurss teemal "Me kolmekesi tuleme Präänikutemaalt". Ootame nii väikestelt kui suurtelt piparkoogikupsetajatelt loovtöid 11. detsembrini, laadapublik valib võitjad. Võistlustingimustega saab eelnevalt tutvuda Are huvikeskuse FB lehel.

Müügilaua broneerimiseks võta ühendust tel 5105498 või kirjuta vilja.alamaa@torivald.ee hiljemalt 10. detsembriks. Müügikoha hinnaks on vabalt valitud ese müügilaualt, mis läheb loosirattasse.

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

Eakate mõnusad lõunatunnid
OÜ LOOMETÖÖTOAD

SEEBI VALMISTAMISE TÖÖTUBA

Kingi oma lemmik emotsioon!
Kahe tunni jooksul valmivad meeleolukad keskkonnasõbralikud naturaalsed erikujulised seebid. Lahkudes võtad kaasa enda pakendatud kingid. Neid, kes saavad kokku üheksast kaardist koosneva pusle, ootab auhind.

VAJALIK EELREGISTREERIMINE
529 7216 Ave

14.12.2024 KELL 12 TORI SOTSIAALMAJAS
TASUTA

14.12 kell 18.30

REIN KONTSON

ANNELY OTT
EHK PÄRIS ANNY

Jalve- ja jõululaulude kontsert

Lumehelbe lend

ARE HUVIKESKUSES

Meeleolu loovad alati säravad Annelly Ott ehk Päril Anny & Rein Kontson

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

Piletid müügil enne kontserti kohapeal, hind a 5 eur, lastele ja pensionäridele tasuta.

Esimesel jõulupühäl,
25. detsembril kl 15.00

TAMMISTE LASTEAIAS

LAIKRETE PEREBÄND
jõulukontserdiga
LUMEVÄLGUS

Piletid müügil enne kontserti kohapeal, hind a 5 eur. Lastele ja pensionäridele tasuta.

3. adventipühapäeval,
17. detsembril kell 15

TORI KIRIKUS

JUUBELIHÕNGULINE JÕULUKONTSERT

Viisteist jõulu

TASUTA

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

Sindi Seltsimaja vokaalansambel Šal-lal-laa, juhendaja Kristel Reinsalu. Külalistena Võru kandleansambel Helühand, juhendaja Kersti Kamberg ja Duett-Pulss, Priit Kask & Vasil Zotovich

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

16. detsember KELL 18

kontsert
OOTUSES

SINDI SELTSIMAJAS
(Pärnu mnt 44)

Pärnu Käsitööstududio kontsertansambel, kunstiline juht Elo Keskküla
Sindi Laulukoor, dirigendid Ester Murrand ja Kristel Reinsalu

Tantsuks mängib Andrus Kasesalu ja Boogie Company
Bändil aitab puhata VJ Kalmer Krimses

PILET 10€

Broneeri oma seltskonnale aegsasti laud, kuna registreerimine tagab koha peolaual! Info ja registreerimine kristel.reinsalu@torikultuur.ee, 5198 8934
Maja poolt kohv ja kringel. Muud suupärast saab soetada kohvikust (arveldamine sularahas). Soovi korral võta oma lauapealne ise kaasa.

On1TEATER esitleb

PILET 7.-

ANDRUS KIVIRÄHK

UUS JÕULU-VANA

TORI RAHVAMAJAS

L 2.12 KL 18
P 3.12 KL 16
T 26.12 KL 16

OSADES: ANDRES ANDREKSON
PIRET DREJMANN
JANE LUMIJÕE
MARKKO VIRKUS
ARGO JUSKE

LAVATAGUSED JÕUD: AIME JUSKE

Avatud teatrikohvik!

Piletid müügil Jõesuu külamajas ja Tori rahvamajas või broneeri e-posti teel argo.juske@torivald.ee / Info 5335 9496

VASTSÜNDINUD VALLAKODANIKUD

Marenn Juss	27.09.2023
Ragnar Õun	30.09.2023
Rosana Janter	05.10.2023
Delise Orula	11.10.2023
Demi Leibur	15.10.2023
Linda Kask	16.10.2023
Loreena Kakko	17.10.2023
Sandra Adamsoo	17.10.2023
Ramona Kukk	18.10.2023
Roven Hansumäe	19.10.2023
Kendra Heleen Hörak	20.10.2023
Mia Nömm	23.10.2023
Marta Arula	24.10.2023
Mia Maltšenko	24.10.2023

Õnnitleme!

STATISTIKA

1.–31.10.2023 sündis 16 last. Suri 16, saabus 61, lahkus 67 ja vallasiseselt vahetas elukohta 11 inimest.
1.11.2023 seisuga on vallas 12 540 inimest, neist mehi 6165 ja naisi 6375.

10.dets. kl 15.00
Suigu Seltsimajas

Parim muusikaline jõulukink meile kõigile, sest esinema tuleb rahvamuusikabänd

Agulipoisid

Oma mitmekesise repertuaari kaudu viiakse kuulajad teekonnale läbi meremehe -, sõduri- ja metsavenna laulude, kõlavad ka vahvad armastuslaulud.

TORI VALLA KULTUURIKESKUS

Piletid müügil enne kontserti kohapeal, hind a 5 eur. Lastele ja pensionäridele tasuta.

PKM Teenused OÜ
Rehvide vahetus ja müük

ÕLIVAHETUS
PIDURITE HOOLDUS JA REMONT
KLIIMA TÄITMINE JA HOOLDUS AINEGA R134A

Tihase 23, Tori Vald, Sindi linn, Pärnumaa, 86705, +372 5627 83340, teenusedou@gmail.com

Väljaandja: Tori vallavalitsus
Address: Pärnu mnt 12, Sindi, Tori vald, 86705 Pärnumaa
E-post: tori@torivald.ee
Toimetaja: Piia Salundi, tel: 5855 7158, e-post: ajaleht@torivald.ee
Küljendus: OÜ Hansaprint, trükk: AS Printall
Leht ilmub üks kord kuus. Tiraaz on 5554 eksemplari ja see jagatakse Tori valla postkastidesse tasuta.
Toimetuse ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressile ajaleht@torivald.ee 8. kuupäevaks.
Toimetusel on õigus vajadusel kaastöid lühendada ja redigeerida.

SÜNDMUSTE KALENDER

Laupäeval, 2. detsembril

Kell 18 ETENDUS Tori rahvamajas. On1TEATER esitleb: „Uus jõuluvana“. Pilet 7 eurot.

Pühapäeval, 3. detsembril

Kell 16 ETENDUS Tori rahvamajas. On1TEATER esitleb: „Uus jõuluvana“. Pilet 7 eurot.
Kell 17 ADVENDIKONTSERT Sauga Mustas Majas. Esineb Eleryn Tiit. Pilet 10 eurot.
Kell 18 pidulik ADVENDIKÜÜNLA SÜÜTAMINE Sindi keskväljakul. Jõuluküünla süütab Eesti õigeusu vaimulik Ardalion Keskküla. Öhtut veab jõuluvana Aadu-Taadu, esinevad Pärnu noorte puhkpilliorkester ja Sindi laulukoor. Kostitatakse hea-paremaga, soovijatele hobusõit. Tasuta!

Neljapäeval, 7. detsembril

Kell 12–16 TORI VALLA EAKATE JÕULUPIDU Sindi seltsimajas. Info tel 505 3978. Registreerimine 1. detsembrini sotsiaaltöötajate juures ja valla raamatukogudes.

Reedel, 8. detsembril

Kell 19 KONTSERT Tori kirikus, esinevad Katariina Maria ja Marcel Johannes Kits. Piletid Piletilevist.

Laupäeval, 9. detsembril

Kell 10–14 JÕULULAAT Sindi seltsimajas. Kauplejate registreerimine 7. detsembrini: anneli@torikultuur.ee. Tel 5866 6311.

Pühapäeval, 10. detsembril

Kell 14 JUMALATEENISTUS Tori kirikus.
Kell 15 KONTSERT Suigu seltsimajas. Esineb ansambel Agulipoisid. Pilet 5 eurot, lastele ja pensionäridele tasuta.
Kell 17 KONTSERT Tori kirikus. Esinevad Selja lauluseltsing ja Türi koor. Tasuta!

Teisipäeval, 12. detsembril

Kell 16–19 JÕULULAAT Are huvikeskuses. Kauplejate registreerimine 10. detsembrini vilja.alamaa@torivald.ee või tel 510 5498.
Kell 19 MÄLUMÄNGUSARJA SATS III voor Tori rahvamajas. Info tel 522 8319.

Kolmapäeval, 13. detsembril

Kell 19 JÕULUKONTSERT Tori kirikus, esinevad Koit Toome ja Aika. Piletid Piletilevist.

Neljapäeval, 14. detsembril

Kell 11 KODUSTE LASTE JÕULUPIDU Tori rahvamajas. Osalemisest teatada 7. detsembriks liina.lelovaasmaa@torivald.ee.
Kell 12 EAKATE MÕNUSAD LÕUNATUNNID Tori sotsiaalajas. Seepide valmistamine. Info tel 529 7216.
Kell 13.30 KODUSTE LASTE JÕULUPIDU Are huvikeskuses. Osalemisest teatada 7. detsembriks liina.lelovaasmaa@torivald.ee.
Kell 18 TORI JÕULUPUU 2023 Tori rahvamajas. Osalejate registreerimine 12. detsembrini argo.juske@torivald.ee.
Kell 18.30 JÕULULAULUDE KONTSERT Are huvikeskuses. Esinevad Annely Ott ja Rein Kontson. Pilet 5 eurot, lastele ja pensionäridele tasuta.

Reedel, 15. detsembril

Kell 12 Sindi sotsiaaltöökuse JÕULUPIDU. Jõuluvana ja kohvilaud!
Kell 14 KODUSTE LASTE JÕULUPIDU Tammiste lasteaed-alkkoolis. Osalemisest teatada 7. detsembriks liina.lelovaasmaa@torivald.ee.

Laupäeval, 16. detsembril

Kell 18 KONTSERT Sindi seltsimajas. Esinevad Sindi laulukoor ja Pärnu käsikellade ansambel. Tantsuks mängib Andrus Kasesalu ja Boogie Company. Pilet 10 eurot. Info ja registreerimine kristel.reinsalu@torikultuur.ee, tel 5198 8934.

Pühapäeval, 17. detsembril

Kell 15 JÕULUKONTSERT Tori kirikus, esinevad vokaalansambel Šal-lal-laa ja külalised. Tasuta!

Esmaspäeval, 18. detsembril

Kell 14 KODUSTE LASTE JÕULUPIDU Sindi seltsimajas. Osalemisest teatada 7. detsembriks liina.lelovaasmaa@torivald.ee.

Teisipäeval, 19. detsembril

Kell 14 KODUSTE LASTE JÕULUPIDU Sauga Mustas Majas. Osalemisest teatada 7. detsembriks liina.lelovaasmaa@torivald.ee.

Neljapäeval, 21. detsembril

Kell 19–21 JÕULU OOTURG Tori rahvamajas. Müüjate registreerimine argo.juske@torivald.ee või tel 5335 9496.

Pühapäeval, 24. detsembril

Kell 14 JÕULULAUPÄEVA JUMALATEENISTUS Tori kirikus.

Esmaspäeval, 25. detsembril

Kell 15 KONTSERT Tammiste lasteaas. Esineb Laicrete perebänd. Pilet 5 eurot, lastele ja pensionäridele tasuta.
Kell 16 ETENDUS Tori rahvamajas. On1TEATER esitleb: „Uus jõuluvana“. Pilet 7 eurot.

Pühapäeval, 31. detsembril

Kell 14 VANA-AASTAÕHTU JUMALATEENISTUS Tori kirikus.

Vaata lisa www.torivald.ee/sundmused

TEATED

TORI SOTSIAALMAJAS JUUKSUR 8. detsembril. Registreerimine juuksur Pamela tel 5340 8603.
MANIKÜÜR/PEDIKÜÜR 12. detsembril, info ja registreerimine tel 529 7216, Ave

SINDI SOTSIAALTÖÖKESKUSES JUUKSUR 13. detsembril. MASAAŽ kokkuleppel. PEDIKÜÜR 18. detsembril. Registreerimine tel 5569 5546

KATUSE-, FASSAADI-, ÜLDEHITUS- JA VIIMISTLUSTÖÖD. Kortermajade renoveerimistööd. Pakume erinevaid lahendusi hoonete ja majade ehitusel. mehitus@gmail.com, 5352 9476

Ostan NÕUKOGUDEAEGSEID JA VANEMAID ESEMEID: portselanist nõud, klaasist nõud ja vaasid, keraamika, kunst, heliplaadid, raamatud, mänguasjad, mudelautod, hõbe jne. Tel 5803 0458

Are teenuskeskuse parklas Päriveri tee 17 saab alates 2. detsembrist tulla müüma ja ostma TALUTURULE: kolmapäeviti kell 15–18; laupäeviti kell 11–14. Müüa saab autost või enda kaasavõetud laualt. Kauplemiseks sobib kõik, aga eelkõige toidukraam. Info: Astrid Sinisalu, tel 5343 6183

NÄITUSED TORI VALLA RAAMATUKOGUDES DETSEMBRIS

Are raamatukogus Ave Hõöveli fotonäitus

Sauga raamatukogus Karmen Kärje fotonäitus „Kass, kes kõnnib omapead“

Sindi raamatukogus Endla Paluste maalinäitus „Mandalad“

Suigu raamatukogus fotonäitus „Elurikas Tori vald“ ning Marika Palu lepatriinude ja lepatriinudega kaunistatud esemete näitus

Tori raamatukogus Karmen Kärje fotonäitus „Puudutus“

Urge raamatukogus fotonäitus „Sindi 85“

JÕULU ÖÖTURG

Neljapäeval, 21. detsembril 2023
kell 19 – 21 Tori Rahvamajas V JÕULU ÖÖTURG.
Olete oodatud ööturule müüma ja ostma!
Eriti ootame käsitöölisi, loomeinimesi ja huviringe oma töid pakkuma.

Kõik, kes soovivad ööturul oma kaupa müüa, palume esinevalt registreerida!
Registreerimata kauplaid ööturule müüma ei lubata.
Registreerimine ja info argo.juske@torivald.ee või tel 5335 9496 (Argo).

Rahuliku saabuvat jõuluaga!

Puurkaevud
Maaküte
Veesüsteemid
Biopuhastid
Septikud
Mahutid

Puurvesi
PUURKAEVUD

KONTAKT
www.PUURVESI.ee
Info@puurvesi.ee
+372 5566 2032
+372 5569 4310

MEIE HULGAST ON LAHKUNUD

Arvo Põldmaa	04.12.1936–25.10.2023
Ain Erm	20.07.1941–23.10.2023
Jüri Siigur	16.05.1944–23.10.2023
Stanislav Morkovkin	30.01.1945–01.10.2023
Jaan Lend	23.07.1945–21.10.2023
Leili Pelju	01.08.1945–16.10.2023
Vasily Varlamov	18.06.1946–09.10.2023
Lii Mürk	10.01.1947–13.10.2023
Mart Laanepõld	17.03.1949–22.10.2023
Arne Kõiv	31.05.1951–13.10.2023
Mart Ojasalu	10.10.1952–23.10.2023
Viive Partsa	06.05.1956–26.10.2023
Tiit Rea	29.04.1961–02.10.2023
Aet Ennok	01.01.1969–20.10.2023
Annala Lüüsalu	24.04.1969–15.10.2023
Marika Romanova	07.06.1986–14.10.2023